

การเปลี่ยนแปลง ของปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติเชิงสุนทรียภาพ ผ่านงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่ ณ ชายหาดหัวหิน¹

พรฉัตร อุไรรัตน์²
ประติพัทธ์ เลิศรุจิดำรงกุล³

รับบทความ: 21 มิถุนายน 2566 / แก้ไข: 30 สิงหาคม 2566 / ตอรับตีพิมพ์: 31 สิงหาคม 2566

<https://doi.org/10.14456/sbjfa.2023.10>

¹ บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษากการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเชิงสุนทรียภาพผ่านงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่ กรณีศึกษา ชายหาดหัวหิน”

² นักศึกษาปริญญาโท สาขาศิลปการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, email: urairat_p2@su.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ สาขาศิลปการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, email: denaarrus@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ชี้ให้เห็นถึงการศึกษาที่มุ่งเน้นที่กระบวนการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางสุนทรียศาสตร์บริเวณชายหาดหัวหินผ่านศิลปะจัดวางเฉพาะที่ โดยใช้สถานที่ชายหาดหัวหินเป็นกรณีศึกษา ซึ่งอำเภอหัวหิน เป็นเมืองตากอากาศเก่าแก่ที่นิยมอย่างมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีชายหาดที่มีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติทั้งด้านกายภาพและด้านสุนทรียศาสตร์ หาดทรายที่กว้างมีสีขาวละเอียด น้ำทะเลใสสะอาด และจุดเด่นที่สำคัญคือโขดหินที่เรียงรายเป็นเอกลักษณ์ ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำเสนอเรื่องราวจากการสังเกตคุณค่าทางประสบการณ์เชิงความงามและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) การตั้งคำถามและตีความงานศิลปะจัดวางถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวงานกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสามารถสร้างมุมมองใหม่ให้กับผู้มาเยือนชายหาดได้อย่างไรบ้าง 2) เป็นสื่อกลางของการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง 3) แสดงความไม่จีรังยั่งยืนของการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ 4) สำรวจความสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาผ่านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้า การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้มาเยี่ยมชมชายหาด การศึกษาวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบทางศิลปะของงานจัดวางเฉพาะที่ เช่น พื้นผิว สี สัน รูปทรงและมิติของภาพสะท้อนโดยมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กล่าวโดยสรุปว่าการศึกษาและออกแบบสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนี้เป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอมุมมองที่แตกต่างออกไป ทั้งภาพและนัยยะที่เกี่ยวกับการตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างงานศิลปะ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและผู้คน

คำสำคัญ: ศิลปะจัดวางเฉพาะที่ / สุนทรียศาสตร์ / การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ

วิธีอ้างอิง

พรฉัตร อุไรรัตน์ และ ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงกุล. (2566). การเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเชิงสุนทรียภาพ ผ่านงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่ ณ ชายหาดหัวหิน. *วารสารศิลป์ พีระศรี*, 11(2), 89-132. <https://doi.org/10.14456/sbjfa.2023.10>

© 2023 ลิขสิทธิ์ โดยผู้เขียน และวารสารศิลป์ พีระศรี อนุญาตให้นำบทความไปเผยแพร่ได้ภายใต้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แบบแสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า-ไม่แก้ไขดัดแปลง (CC BY-NC-ND 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Changes in Aesthetic Natural Phenomena through Site-Specific Art on Hua Hin Beach¹

Pornchat Urairat²

Pradiphat Lertrujidumrongkul³

Received: June 21, 2023 / Revised: August 30, 2023 / Accepted: August 31, 2023

<https://doi.org/10.14456/sbjfa.2023.10>

¹ This article is a part of Master's thesis "A Study of Changes in Aesthetic Natural Phenomena through Site Specific Art, A Case Study on Hua Hin Beach"

² Master's Student, Master of Fine Arts (Design Art), Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University, email: urairat_p2@su.ac.th

³ Associate Professor, Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University, email: denaarrus@hotmail.com

Abstract

The article delves into a study that thoroughly examines the shifts in the aesthetic phenomenon of Hua Hin Beach through site-specific art, in which the researcher used Hua Hin Beach as a case study. Hua Hin is an old resort town that has been very popular from the past to the present. Some beaches are unique both physically and aesthetically. The wide sandy beach is white and delicate, with clear seawater; the main highlight is the rocks lined up uniquely. The author was inspired to present a story from observing the experience value of beauty and natural phenomena. The objective is as follows: 1) The author aims to question and interpret the site-specific art interaction with the natural environment and how it can create new perspectives for visitors to the beach; 2) It serves as a conduit for the transformation of all things; 3) To show the impermanence of existence in the natural environment; 4) To explore the delicate relationship between man and the environment, and to collect data through study, research, observation of beach visitor, interviewers, and an analytical study of the artistic elements of local site-specific art such as textures, colours, shapes, and dimensions of reflections in the natural environment. In conclusion, the study and design of this artwork are part of presenting a different perspective; for example, the correlation between visual depictions and their underlying implications plays an integral role in grasping the interconnection among works of art, the changes in nature, and the changes in people.

Keywords: Site-specific Art / Aesthetics / Natural Phenomena

Citation

Urairat, P. & Lertrujidumrongkul, P. (2023). Changes in Aesthetic Natural Phenomena through Site Specific Art on Hua Hin Beach. *Silpa Bhirasri (Journal of Fine Arts)*, 11(2), 89-132. <https://doi.org/10.14456/sbjfa.2023.10>

© 2023 by the author(s); Silpa Bhirasri (Journal of Fine Arts). This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial-No Derivatives License (CC BY-NC-ND 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ชายหาดหัวหิน อยู่ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศริมทะเลที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย เป็นที่ตากอากาศของเจ้านายในสมัยก่อนและเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นชายหาดที่มีเอกลักษณ์ มีกลุ่มโขดหินที่กระจัดกระจาย หาดทรายกว้างขาวละเอียด น้ำทะเลใสและบรรยากาศที่ค่อนข้างเงียบสงบแม่ไก่กลางเมืองหัวหิน เหมาะแก่การมาเที่ยวและพักผ่อน ชายหาดหัวหินมีประวัติความเป็นมายาวนาน ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ราวปี พ.ศ. 2377 ชาวบ้านได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานเนื่องจากเป็นบริเวณชายหาดมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ อีกทั้งที่ดินก็มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการเกษตรและการประมง ได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านสมอเรียง” ต่อมาพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนครสวรรค์วรพินิต ต้นราชสกุลกฤดากร ได้มาสร้างตำหนักหลังใหญ่ชื่อ “แสนสำราญสุขเวศน์” ที่ด้านทิศใต้ของหมู่โขดหินริมทะเล ซึ่งปัจจุบันอยู่ บริเวณชายหาดหน้าโรงแรมเซ็นทาราแกรนด์บีชรีสอร์ทและวิลล่าหัวหิน และได้ทรงขนานนามหาดทรายบริเวณนี้ว่า “หัวหิน” มาจากโขดหินที่เป็นเอกลักษณ์ ต่อมาทั้งตำบลถูกเรียกในชื่อเดียวกันและเจริญเติบโตขยายขึ้นเป็นอำเภอหัวหินจนถึงปัจจุบัน (หทัยชนก ช่วงไธสง, 2533: 1-4)

เริ่มต้นจากการที่ผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่ที่เกิดและเติบโตที่อำเภอหัวหิน ทำให้ได้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของชายหาดหัวหินเป็นพื้นที่ ที่เก็บรวบรวมเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตของชาวประมงดั้งเดิม และของคนในพื้นที่หัวหินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำเสนอเรื่องราวจากการสังเกตคุณค่าทางประสบการณ์เชิงความงามและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่สัมพันธ์กันของก้อนหิน หาดทราย ท้องฟ้า น้ำทะเล และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้คน กิจกรรมที่เกิดขึ้นและเวลาที่เปลี่ยนแปลง โดยนำเสนอผ่านการสร้างกระบวนการออกแบบงานศิลปะในรูปแบบของศิลปะจัดวางเฉพาะที่ ผลงานจะติดตั้งในพื้นที่ชายหาดหัวหิน เพื่อให้ผลงานเป็นตัวแทนภาพสะท้อนการเห็นความงามจากการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง

วิธีการวิจัยโดยใช้สถานที่ชายหาดหัวหินเป็นกรณีศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้มาเยี่ยมชมชายหาด การศึกษาวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบทางศิลปะของงานจัดวางเฉพาะที่ เป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอมุมมองที่แตกต่างออกไป ทั้งภาพและนัยยะที่เกี่ยวข้อง การตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างงานศิลปะ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและผู้คน และให้ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ได้สำรวจ ไตร่ตรอง สังเกตรายละเอียดของสิ่งเล็กน้อยที่เกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ สร้างแรงบันดาลใจจากมุมมองใหม่ที่แตกต่าง กระตุ้นจินตนาการและการปลูกฝังจิตสำนึกที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยผลการวิจัยและการออกแบบนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้มาเยี่ยมชมนักท่องเที่ยว ผู้ชมงานศิลปะ และบุคคลที่ต้องการทำความเข้าใจจุดตัดระหว่างศิลปะกับการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาลักษณะความงามทางกายภาพ ความหมายและการอุปมาอุปไมยของวัตถุและสิ่งแวดล้อมเชิงสุนทรียภาพ โดยผ่านการสร้างกระบวนการออกแบบงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่

2.2 สร้างประสบการณ์ในการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนพื้นที่ชายหาดหัวหิน โดยเน้นย้ำความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านกระบวนการออกแบบ ทดลอง และการสร้างสรรค์งานศิลปะติดตั้งเฉพาะที่

2.3 สร้างแบบทดลองและผลงานศิลปะที่เป็นตัวแทนภาพสะท้อนการเห็นความงามจากการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งซึ่งแสดงความไม่จีรังยั่งยืนของการมีอยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

3. การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1. ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ผู้คน ในอำเภอหัวหิน

สิ่งที่ทำให้อำเภอหัวหินมีความแตกต่างจากเมืองชายทะเลอื่นคือบรรยากาศของเมืองยังคงกลิ่นอายของยุคสมัยในอดีตที่มีมนต์ขลังไม่เสื่อมคลาย เอกลักษณ์โดดเด่นของหัวหิน คือ ชายหาดหัวหิน ซึ่งมีหาดหินที่กระจายตัวอยู่ ชายหาดหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักตากอากาศที่มีชื่อเสียงเป็นอันดับต้นของเมืองไทย ด้วยหาดหินเรียงรายเป็นเอกลักษณ์ น้ำทะเลใส หาดทรายกว้างและสะอาด บริเวณนี้จะมีชายหาดตลอดแนวในเวลาน้ำขึ้น หัวหินจึงเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทุกยุคทุกสมัย ชายหาดที่สวยงาม วัฒนธรรมที่หลากหลาย และประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ซึ่งเดิมเป็นหมู่บ้านชาวประมงขนาดเล็ก มีเพียงเรือหาปลาขนาดเล็กแบบดั้งเดิม แสดงถึงการที่มนุษย์พยายามปรับตัวเข้าหาธรรมชาติ โดยผ่านการสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ทิศทางของลมมรสุม น้ำขึ้นน้ำลง ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์และดวงดาว เป็นต้น วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย เป็นเมืองที่สงบ ประชากรมีจำนวนไม่หนาแน่น คนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมงและค้าขาย (หทัยชนก ช่วงโธสง, 2533: 1-4)

3.2 ข้อมูลด้านศิลปะการออกแบบ

1. ศิลปะจัดวาง (Installation Art) หมายถึงประเภทของงานศิลปะที่มีที่ติดตั้งเฉพาะจุด ที่ออกแบบเพื่อที่จะแปรสภาพการรับรู้ของสิ่งแวดล้อม (perception of a space) เป็นรูปแบบของผลงานศิลปะที่มีความสัมพันธ์เนื่องกับการใช้พื้นที่ร่วมกันกับวัตถุ หรือสื่อเทคโนโลยีต่างๆ (ชุดิมา โสตามรรค, 2563: 148) เช่น ผลงานของโอลาฟัวร์ เอเลียสสัน (Olafur Eliasson) ชื่อ “Riverbed” (ภาพที่ 1) ในปี 2014 ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่หลุยเซียนา (Louisiana Museum of Modern Art) ประเทศเดนมาร์ก เป็นผลงานศิลปะจัดวางร่วมสมัยที่ได้ติดตั้งงานด้วยการเติมเต็มพื้นที่ทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์ด้วยหินสองตันจากประเทศไอซ์แลนด์ ภูมิทัศน์ที่สร้างขึ้นใหม่ทำจากหินบะซอลต์สีน้ำเงิน ลาวา กรวด และทราย การไหลของน้ำที่เลียนแบบแม่น้ำและเสียงของลำธารก็เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ชมเป็นสิ่งสำคัญ

ภาพที่ 1

โอลาเฟอร์ เอเลียสสัน, “Riverbed”, ปี 2014 ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่, เดนมาร์ก

หมายเหตุ. จาก *Riverbed*, by O. Eliasson, 2014 (<https://olafureliasson.net/artwork/riverbed-2014/>).

Copyright 2014 by Studio Olafur Eliasson

2. จัดวางเฉพาะที่ (Site – Specific Installation) เป็นศิลปะจัดวาง ที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยงานศิลปะที่นำมาติดตั้งในพื้นที่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้เท่านั้น เพราะตัวผลงานจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างหนึ่งอย่างใดกับพื้นที่ หากเคลื่อนย้ายไปจัดวางที่อื่นก็จะไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับพื้นที่ การสร้างงานลักษณะนี้มีรูปแบบ และวิธีคิดในการจัดการกับพื้นที่โดยต้องศึกษาจากพื้นที่ที่เข้าไปติดตั้งว่าจะอะไรคือปัญหาของพื้นที่ หรือโจทย์ของพื้นที่นั้นเป็นอย่างไร (ชุตินา โสตามรรค, 2563: 152) เช่น ผลงานของอลิชา ควาเด่ (Alicja Kwade) ชื่อ “In Blur” (ภาพที่ 2) ในปี 2022 จัดแสดงที่เมืองอัลอุลา (AlUla) ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของซาอุดีอาระเบีย อยู่ท่ามกลางทะเลทรายและเทือกเขาหิน เป็นผลงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่เน้นประสบการณ์ร่วมของผู้ชม ออกแบบให้มีการใช้กระจกเงาในสร้างภาพการสะท้อนที่ลวงตา แสงบันดาลใจจากภูมิทัศน์อันโดดเด่น ทั้งความกว้างใหญ่ของทะเลทราย ท้องฟ้า และหุบเขา ทำให้เห็นภาพที่ซ้อนทับกันและแยกไม่ออกระหว่างภาพความเป็นจริงและภาพสะท้อนบรรยากาศโดยรอบที่อยู่ในกระจก

ภาพที่ 2

อลิชา ควาเด, “In Blur”, ปี 2022 จัดแสดงที่เมืองอัลอุลา, ซาอุดีอาระเบีย

หมายเหตุ. จาก Alicja Kwade In Blur, by A. Kwade, 2022, Desert X (<https://desertx.org/dx/desert-x-ala-2022/alicia-kwade>). Copyright 2022 by Desert X

นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางศิลปะที่เกี่ยวข้อง (Art Movements) ดังนี้

3. **ภูมิศิลป์ (Land Art)** เป็นปรัชญาศิลปะที่เกิดขึ้นในปลายคริสต์ทศวรรษ 1960 แนวคิดนี้พัฒนามาจากศิลปะมินิมอลลิสม์และคอนเซ็ปชวลอาร์ต ผนวกกับการเริ่มต้นของกระแสเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม แนวคิดต่อต้านความเป็นธุรกิจของศิลปะ ศิลปินแลนด์อาร์ต ไม่ได้ทำงานศิลปะที่ “วางอยู่” ในภูมิทัศน์ธรรมชาติ หากแต่ใช้ภูมิทัศน์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดงานศิลปะ เป็นแนวคิดของการทำงานศิลปะที่เฉพาะเจาะจงกับพื้นที่ เช่น ผลงานของแนนซี โฮลต์ (Nancy Holt) ชื่อ “Sun Tunnels” (ภาพที่ 3) ในปี 1973-1976 จากข้อมูลของ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ (2561ก) กล่าวว่า เป็นผลงานที่ได้แรงบันดาลใจมาจากสโตนเฮนจ์เช่นเดียวกัน ประติมากรรมกลางแจ้งรูปท่อนกริตทรงกระบอกขนาดใหญ่โตเส้นผ่าศูนย์กลางสองเมตร วางทิศทางของอุโมงค์ภายในท่อให้สอดคล้องกับทิศทางขึ้นและตกของพระอาทิตย์ในระหว่างช่วงครีษมายันและเหมายัน เจาะรูบนท่อนกริตในขนาดที่แตกต่างกันเพื่อสร้างเงาของกลุ่มดาวบนท้องฟ้าบนผนังอุโมงค์ ผลงานชิ้นนี้แสดงความสนใจหลงใหลในดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และระบบนิเวศวิทยา

ภาพที่ 3

แนนซี โฮลต์, “Sun Tunnels”, ปี 1973-76, รัฐยูทาห์, สหรัฐอเมริกา

หมายเหตุ. จาก Sun Tunnels, by N. Holt, 1973-76 (<https://holtsmithsonfoundation.org/sun-tunnels>).

Copyright 2023 Holt/Smithson Foundation and Dia Art Foundation

4. ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual Art) เป็นการสร้างศิลปะเชิงแนวคิด ความคิดหรือแนวคิดเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ความคิดกลายมาเป็นเครื่องมือในการสร้างงานศิลปะ การสร้างงานจริงจึงเป็นการทำอย่างเป็นพิธี เช่น ผลงานของโจเซฟ โคซูธ (Joseph Kosuth) ชื่อ “One and Three Chairs” (ภาพที่ 4) ในปี 1965 จากข้อมูลของ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ (2561ข) กล่าวว่า เป็นผลงานศิลปะจัดวางที่ประกอบด้วย เก้าอี้ธรรมดาๆ หนึ่งตัว ภาพถ่ายเก้าอี้ตัวนั้นขนาดเท่าจริง กระดาษถ่ายสำเนาขนาดใหญ่ที่พิมพ์ความหมายของคำว่า “เก้าอี้” จากพจนานุกรมลงไป ซึ่งภาพถ่ายที่ว่าเป็นภาพถ่ายของเก้าอี้ที่ตั้งอยู่ในห้องแสดงงาน และทั้งเก้าอี้และภาพถ่ายจะเปลี่ยนไปทุกครั้งที่เปลี่ยนสถานที่แสดงงาน

ภาพที่ 4

โจเซฟ โคซูธ, “One and Three Chairs”, ปี 1965, Chair 32 3/8 x 14 7/8 x 20 7/8" (82 x 37.8 x 53 ซม.), photographic panel 36 x 24 1/8" (91.5 x 61.1 ซม.), text panel 24 x 30" (61 x 76.2 ซม.), พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่, นิวยอร์ก, สหรัฐอเมริกา

หมายเหตุ. จาก One and Three Chairs, by J. Kosuth, 1965, MoMA (<https://www.moma.org/collection/works/81435>). Copyright 2023 by Joseph Kosuth/ Artists Rights Society (ARS), New York

5. ศิลปะลัทธิจุดนิยม (Minimal Art) มินิมอลลิสม์ เป็นกระแสเคลื่อนไหวทางศิลปะเริ่มขึ้นช่วงต้นทศวรรษ 1960 ในนิวยอร์ก เป็นปฏิกิริยาต่อต้านศิลปะแนวแอ็บสแตรกต์เอ็กซ์เพรสชันนิสม์ ที่เฟื่องฟู โดยให้ความสำคัญกับเนื้อแท้และสาระสำคัญของวัตถุหรือวัสดุที่ใช้ในการสร้างงานแทน อารมณ์และความรู้สึกไม่ใช่ทางออกและไม่สามารถสื่อสารความคิดได้ เช่น ผลงานของโรเบิร์ต มอร์ริส (Robert Morris) ชื่อ “Untitled” (ภาพที่ 5) ในปี 1965 จากข้อมูลของ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ (2561) กล่าวว่า กล่องสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ที่ทำจากกระจกเงา ซึ่งพัฒนาขึ้นจากความสนใจเกี่ยวกับคุณสมบัติทางสายตาของวัสดุและวิธีการรับรู้ของมนุษย์ด้วยการบิดงอด้วยกระจกเงา เขาบังคับให้ผู้ชมต้องเผชิญหน้ากับตัวเอง มากกว่าจะชื่นชมความงามของศิลปะ ซึ่งเป็นการนำเสนอประสบการณ์การรับรู้และมองเห็นอันแปลกใหม่ให้กับผู้ชม

ภาพที่ 5

โรเบิร์ต มอร์ริส, “Untitled”, ปี 1965, Each cube: 914 × 914 × 914 มม., หอศิลป์เทต, สหราชอาณาจักร

หมายเหตุ. จาก *Untitled*, by R. Morris, 1965, Tate (<https://www.tate.org.uk/art/artworks/morris-untitled-t01532>). Copyright 2023 by ARS, NY and DACS, London

6. ศิลปะแบบคิวบิสม์ (Cubism) คือ การใช้ความงามจากรูปทรงของเหลี่ยม มากกว่าจะไปเน้นที่รายละเอียดในธรรมชาติ ไม่ใช่แค่การเลียนแบบวัตถุ ซึ่งศิลปะแบบคิวบิสม์นั้นเป็นอีกหนึ่งวิธีการแก้ปัญหาของภาพเขียนที่มีเพียงสองมิติและตาเห็นได้แค่ด้านเดียว ทำให้เกิดภาพโดยการเชื่อมโยงมิติทางความคิดและสายตา เช่น ผลงานของปาโบล ปิกาสโซ (Pablo Picasso) ชื่อ “Girl with a Mandolin” (ภาพที่ 6) ในปี 1910 เป็นภาพของหญิงสาวที่กำลังเล่นแมนโดลินอยู่ โดยการใช้รูปทรงเรขาคณิตหลากหลายรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานและเลือกใช้เฉดสีที่มีความใกล้เคียงกันทั้งสีแทน สีน้ำตาลอ่อน สีเขียวมะกอก และสีเหลือง ทำให้พื้นผิวของภาพวาดทั้งหมดดูกลมกลืนและผสมผสานกัน แต่สามารถเห็นภาพที่มีมิติในมุมมองที่หลายมุมมองในภาพวาดเดียวกันพร้อมกัน

ภาพที่ 6

ปาโบล ปิกาโซ, “Girl with a Mandolin”, ปี 1910, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 100.3 x 73.6 ซม., พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่, นิวยอร์ก, สหรัฐอเมริกา

หมายเหตุ. จาก Girl with Mandolin, by P. Picasso, 1910, MoMA. (<https://www.moma.org/collection/works/80430>). Copyright 2023 by Estate of Pablo Picasso/ Artists Rights Society (ARS), New York.

3.3 ข้อมูลทฤษฎีทางด้านการรับรู้ สุนทรียศาสตร์

1. ทฤษฎีแนวความคิดเชิงปรัชญาของญี่ปุ่น คือ วะบิ สะบิ ที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพแห่งความไม่เที่ยง การเห็นความงามของสิ่งที่ไม่สมบูรณ์แบบความไม่ยึดติดในวัตถุ ตระหนักถึงความงามอันจริงแท้ที่มีได้ขึ้นอยู่กับรูปลักษณ์ภายนอก เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากพุทธศาสนาแบบ “เซน” ที่ดำรงอยู่อย่างลึกซึ้งในสังคมญี่ปุ่นรวมทั้งเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการชื่นชมสุนทรียภาพแบบ “โมโนะโนะ อาวาระะ” พร้อมกับความเชื่อที่ว่าทุกสิ่งในธรรมชาติล้วนมีความรู้สึก ไม่ว่าสายน้ำ ก้อนหิน ต้นไม้ (ปอ เปรมสำราญ, 2561) ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้วิจัยได้จากการลงพื้นที่ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61 เช่น ก้อนหิน ที่อยู่บริเวณชายหาดมีความหลากหลายทั้งขนาดและรูปแบบ แสดงออกถึงร่องรอยความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากฤดูกาลและปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง ทำให้ก้อนหินบริเวณนี้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) มีลักษณะผุกร่อน จากการกัดเซาะของคลื่น 2) มีสีเขียวของคราบตะไคร่น้ำหรือสาหร่ายทะเล 3) เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล เช่น หอยและเพรียง เป็นต้น ทำให้ได้รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง ความไม่จีรังและเห็นความงามของสิ่งที่ไม่สมบูรณ์แบบ (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7

รูปแบบของก้อนหิน, “ก้อนหินที่ปกคลุมไปด้วยพืชทะเล (ซ้าย-ด้านหน้า) และ ก้อนหินที่เป็นที่อยู่ของเพรียงหอย (ขวา-ด้านหลัง)”, ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61

2. การขยายความเชิงความหมาย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเปรียบเทียบเชิงความหมายและการอุปมาอุปไมย (Metaphor) ในการขยายความสิ่งที่ตาเห็นและร่างกายรับรู้ ไปสู่มุมมองในรูปแบบที่แตกต่างออกไป

3. การสร้างประสบการณ์การรับรู้พื้นที่ (Sense of Place) เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความคิดของมนุษย์ในพื้นที่ ทั้งด้านการใช้งาน และการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เช่น จากบริบทของพื้นที่ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61 จะเห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้คนและโขดหิน (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8

แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้คนและโขดหิน, ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61

4. การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็น (Visual Perception Theory) การรับรู้การเห็นของมนุษย์เป็น ความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้เคยผ่านพบมาหรือเป็นสิ่งเร้าภายนอก ทำให้เกิดการรับรู้ ภาพที่ปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถอธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีการมองเห็นได้ 4 ประการ ดังนี้ 1) การเห็นรูปและพื้น เป็นองค์ประกอบแรกที่มีมนุษย์มองเห็น โดยมีวัตถุเป็นรูปทรงและบริเวณรอบๆ เป็นพื้น แต่จะเห็นส่วนใดเป็นรูปทรงของวัตถุและส่วนใด เป็นพื้นนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะเพ่งมองและให้ความสำคัญกับบริเวณใดของภาพ 2) การเห็นแสงและเงา เป็นการรับรู้ หรือมองเห็นวัตถุ มีอิทธิพลต่อรูปทรงของวัตถุ เนื่องจากบริเวณที่วัตถุตั้งอยู่มีแสงสว่าง ส่องกระทบเข้ามา ความเข้มของแสงและเงาก็จะลดน้อยลง 3) การเห็นความเคลื่อนไหว เป็นการรับรู้หรือมองเห็น เนื่องจากวัตถุมีการเคลื่อนไหว หรือตัวเราเป็นผู้ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวเอง ในลักษณะที่รวดเร็ว หรือเชื่องช้า เห็นทิศทาง จังหวะการเคลื่อนไหวของวัตถุ 4) การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน เป็นลักษณะการรับรู้ หรือมองเห็นวัตถุตามระยะห่างของ การมอง คือ ถ้าเราอยู่ใกล้วัตถุก็จะสามารถมองเห็นวัตถุได้ชัดและเห็นรายละเอียดมากขึ้นแต่ถ้าอยู่ไกลก็จะมองเห็นวัตถุไม่ชัดเจน (ปรีชาติ วงศ์เจริญ, 2565: 11) ยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นและการรับรู้ จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลที่ชายหาดหัวหินได้สังเกตและบันทึกภาพบรรยากาศปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ดังนี้ 1) การเห็นรูปและพื้น (ภาพที่ 9) 2) การเห็นแสงและเงา (ภาพที่ 10) 3) การเห็นความเคลื่อนไหว (ภาพที่ 11) 4) การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน (ภาพที่ 12)

ภาพที่ 9

ภาพการเห็นรูปและพื้นของคนที่นั่งอยู่บนก้อนหิน และมีพื้นหลังเป็นท้องฟ้าและน้ำทะเล, ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61

ภาพที่ 10

ภาพการเห็นแสงและเงาของต้นลีลาวดีที่ตกกระทบลงบนหาดทราย, ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61

ภาพที่ 11

ภาพการเห็นความเคลื่อนไหวของคลื่นที่ซัดเข้าหาฝั่ง, ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61

ภาพที่ 12

ภาพการเห็นตำแหน่งและสัดส่วนของก้อนหินขนาดต่างๆ ที่อยู่ใกล้และไกล, ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61

5. บทบาทของกระจกเงาในงานศิลปะ (Reflections on the mirror in art) การสะท้อนของกระจกอาจมีความหมายที่คลุมเครือและขัดแย้งว่า กระจกเงานั้นแสดงภาพความเป็นจริง หรือ ภาพลวงตา สะท้อนให้เห็นความงามหรือความหลอกลวง สะท้อนตัวเองหรือเป็นเพียงแค่มุมมองและความลึก คำตอบนั้นไม่แน่นอนเหมือนกับตัววัตถุเอง กระจกเงาจึงถูกนำมาใช้เพื่อสะท้อนความหมายทั้งหมดเหล่านั้นและถูกนำมาใช้บ่อยในงานศิลปะ ซึ่งสามารถแสดงถึงภาพรูปแบบต่างๆ ดังนี้ 1) ภาพความเป็นจริง (Vision) เริ่มต้นยุคสมัยใหม่ศิลปินมีการใช้กระจกเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการมองเห็นและการแสดงตัวตนของความจริง และมักมีการวาดภาพกระจกลงไปในงานศิลปะ กระจกสามารถแสดงทักษะของศิลปินในการทำให้ภาพมีความลึก มุมมองและแสง 2) ภาพลวงตา (illusion) นอกจากการแสดงถึงภาพความเป็นจริงแล้ว กระจกยังสามารถทำให้เกิดภาพลวงตาได้อีกด้วย ความสูงและความกว้างของกระจก ทำให้เกิดขนาดของภาพที่ต่างออกไปจากเดิม รวมถึงมุมมองในภาพนั้นถูกกลับด้านหรือบิดเบือนไปจากเดิม 3) การสะท้อนกลับ (reflection) กระจกเงาในงานศิลปะสามารถสร้างภาพสะท้อนให้มองเห็นอารมณ์และความเป็นจริงทางกายภาพ ทำให้เกิดความหมายที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Wallentine, 2022)

ตัวอย่างผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์จากกระจกเงา ผลงานของ อาร์โนด์ ลาปิแอร์ (Arnaud Lapierre) ชื่อ “Ring Installation” (ภาพที่ 13) ในปี 2011 ที่ จัตุรัส ปลาย ร็องโดม (Place Vendome) เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส เป็นผลงานที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่และย่าน โดยนำกระจกเงามาจัดวางสลับไปมาในรูปทรงระบอบ ซึ่งเปลี่ยนการรับรู้ของพื้นที่ด้วยการกลมกลืนไปกับพื้นที่และในบางช่วงเวลาจะมีการสะท้อนของผู้เข้าชม ท้องฟ้า และอาคาร สถาปัตยกรรมที่สวยงาม เป็นเอกลักษณ์ของเมืองปารีส และผลงานของ โอเลาเฟอร์ เอเลียสสัน ชื่อ “Tilted circles diagram” (ภาพที่ 14) ในปี 2008 ผลงานที่ทำงานกับการมองเห็น แสง เงาและพื้นผิว เป็นผลงานที่นำกระจกรูปวงกลมและวงรีในรูปแบบต่างๆ จำนวนยี่สิบห้าชิ้น มาจัดเรียงบนผนังเรียบในองศาที่ต่างกัน ทำให้เกิดมิติ ความสัมพันธ์ระหว่างวงกลมและวงรี

6. วัสดุกระจกเงา และวัสดุทดแทน

1) กระจกเงา เป็นวัตถุที่มีความสามารถในการสะท้อนดี มีค่าความสะท้อนแสงสูงจนสามารถเห็นภาพสะท้อนของวัตถุได้ชัดเจน ข้อเสีย คือ เปราะบาง แตกง่ายและมีน้ำหนัก

2) วัสดุทดแทนที่พิจารณาเลือกใช้ คือ แผ่นอะคริลิก (Mirror Acrylic) เป็นแผ่นพลาสติก ลายกระจก มีสีน้ำตาลหลาย เหมาะสำหรับงานตกแต่งภายนอกและภายใน ความเงาบนพื้นผิวสามารถใช้ส่องสะท้อนได้ ให้เอฟเฟกต์ที่คล้ายคลึงกับกระจกเงา เน้นความปลอดภัย มีโอกาสแตกหักได้ยาก มีน้ำหนักเบา ขนย้ายง่ายและสะดวก

ภาพที่ 13

อาร์โนด์ ลาปีแยร์, “Ring Installation”, ปี 2011 ที่จัตุรัส ปลาย ว็องโดม, ปารีส, ฝรั่งเศส

หมายเหตุ. จาก *Ring Mirror Installation by Arnaud Lapierre @Place Vendôme, Paris, by A. Lapierre, 2011*, Yatzer (<https://www.yatzer.com/Ring-by-Arnaud-Lapierre>). Copyright 2011 by Arnaud Lapierre

ภาพที่ 14

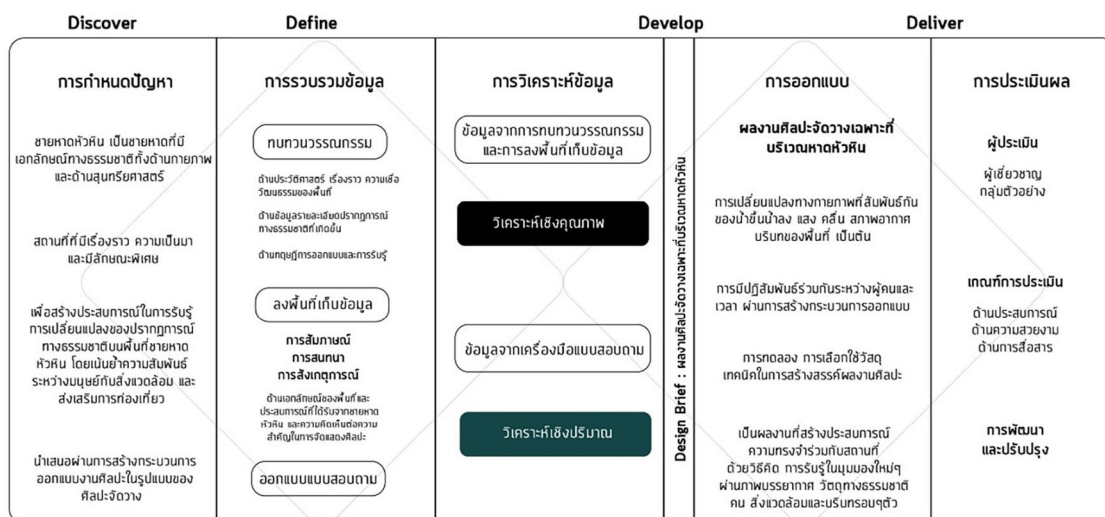
โอลาเฟอร์ เอเลียสสัน, “Tilted circles diagram”, ปี 2008 ที่ Joan Miró Foundation, บาร์เซโลนา, สเปน

หมายเหตุ. จาก *Tilted circles diagram*, by O. Eliasson. (<https://olafureliasson.net/artwork/tilted-circles-diagram-2008/>). Copyright 2008 by Studio Olafur Eliasson

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการใช้หลักการ Human-centred design (HCD) ในการออกแบบและศึกษากระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ทฤษฎี Double Diamond Diagram Council (ภาพที่ 15) ของ The Design การวิจัยครั้งนี้เป็นประเภท การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อค้นหาสะท้อนความจริงและสร้างกระบวนการตีความร่วมกับผลงาน ภายใต้สถานการณ์ที่ถูกสร้างขึ้น (treatment) ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ โดยผลงานออกแบบนั้นเป็นการทดลองกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) ที่ไม่สามารถควบคุมตัวแปรซ้อนได้ทั้งหมด เพราะเป็นการกำหนดตัวแปรหลักที่ใช้การใช้อุปกรณ์ที่เป็นจริงตามธรรมชาติและเป็นการวิจัยชนิดตามสภาพแวดล้อมของการศึกษา เป็นการวิจัยด้วยการทดลองในสนาม (Field Experiment) ที่มีระเบียบวิจัยคล้ายๆ กับการวิธีทดลองในห้องปฏิบัติการมาก เพราะมีการกำหนดตัวแปรต้น เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น แต่วิธีนี้ต่างกับการทดลองในห้องปฏิบัติการตรงที่เป็นการศึกษาวิจัยในสภาพการณ์ที่เป็นจริงตามธรรมชาติ โดยผู้วิจัยพยายามควบคุมตัวแปรอย่างระมัดระวังได้สภาพการณ์เท่าที่อำนวยความสะดวกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นต้น ทางผู้วิจัยได้ทำการวางแผนในการศึกษาข้อมูลในขั้นตอนต่างๆ ด้วยรูปแบบการศึกษาทดลองกระบวนการคิด และวางแผนการติดตั้งผลงานรวมทั้งรวบรวมข้อคิดเห็นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนก่อนและหลังการติดตั้ง

ในกระบวนการออกแบบทดลอง ทางผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจในหลายโอกาส หลายช่วงเวลา เพื่อเห็นความน่าจะเป็นที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เป็นแรงบันดาลใจ หรือเพื่อทราบถึงข้อจำกัดในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างเป็นเงื่อนไขในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีข้อเท็จจริงตามกระบวนการออกแบบทางวิทยาศาสตร์รวมกับความงามทางสุนทรียศาสตร์ในงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่

ภาพที่ 15

แผนภาพ Double Diamond Diagram แสดงกระบวนการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่สังเกต (Physical Aspect)

การลงพื้นที่สำรวจและการสังเกตการณ์ในพื้นที่ชายหาดหัวหิน ชอยหัวหิน 61 ทางผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมรายละเอียดและวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพและข้อมูลเชิงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในบริเวณซึ่งเป็นพื้นที่ติดตั้งผลงาน

ข้อสังเกต เรื่อง ผู้คน กิจกรรมและสถานที่

จากข้อสังเกต บริบทของพื้นที่ชายหาดหัวหิน บริเวณชอยหัวหิน 61 แสดงให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คน (ภาพที่ 16) กิจกรรมและสถานที่ที่พบว่าคนในชุมชนมีการใช้งานพื้นที่กับกิจกรรมที่หลากหลาย ยกตัวอย่างเช่น ตั้งแต่บริเวณทางเข้าหัวหินชอย 61 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค้าขาย ของฝาก ร้านอาหารพื้นเมือง มีบริการชิมอาหาร และเช่าเสื้อเพื่อนั่งพักผ่อนบริเวณชายหาด นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมของคนในพื้นที่ เช่น การตกบาตรในเวลาเช้า การออกกำลังกาย ส่วนการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยว พบว่า สถานที่ริมทะเลส่วนใหญ่ถูกใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจ

ข้อสังเกต เรื่อง ชายหาดและทะเล

จากข้อสังเกต สืบเนื่องจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในแต่ละเวลา พบว่ามีพื้นที่ชายหาดกว้างสัมพันธ์กับเวลาน้ำขึ้น-น้ำลง (ภาพที่ 17) และเนื่องจากพื้นที่ชายหาดที่กว้าง ทำให้ชายหาดหัวหิน บริเวณชอยหัวหิน 61 สามารถมาท่องเที่ยว ประกอบกิจกรรมที่หลากหลายได้ตลอดทั้งปี

ข้อสังเกต เรื่อง ก้อนหิน

จากการสังเกต พบว่าก้อนหินบริเวณชายหาดหัวหิน บริเวณชอยหัวหิน 61 มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านรูปร่างรูปทรง มีขนาด ความสูงที่แตกต่างกัน ลักษณะพื้นผิวที่บางก้อนมีความเรียบ บางก้อนเป็นที่อยู่ของสัตว์ทะเลและพืชน้ำ ทำให้ผู้คนเกิดกิจกรรมการนำไปประกอบอาหารหรือนำไปจำหน่ายต่อก่อนหินขนาดใหญ่บางกลุ่ม (ภาพที่ 18) ยังมีประโยชน์ในการชะลอความแรงของคลื่นที่ซัดเข้าหาฝั่งในเชิงความงาม พบว่า ก้อนหินมีการกระจายตัว และปรากฏตัวขึ้นเหนือผืนทราย มีช่องว่างทางธรรมชาติให้คลื่นน้ำได้ซัดผ่านรอบๆ ก้อนหินอย่างเป็นจังหวะสัมพันธ์กับคลื่นทำให้เราเห็นภาพน้ำที่นิ่งระหว่างก้อนหินเสมือนแผ่นกระจกขนาดต่างๆ ที่กระจายไปทั่วสะท้อนภาพท้องฟ้า

ข้อสังเกต เรื่อง ท้องฟ้า

จากการสังเกต พบว่าท้องฟ้าบริเวณพื้นที่ชายหาดหัวหิน สีสนของท้องฟ้า เปลี่ยนไปตามเวลาและฤดูกาล โดยเฉพาะช่วงเวลาที่ทำการวิจัย การลงสำรวจพื้นที่เป็นช่วงฤดูร้อน ในเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน พบว่าสีสนที่เกิดจากท้องฟ้าในฤดูร้อนค่อนข้างมีความเข้มของแสงที่สะท้อนท้องฟ้าทำให้มีสีสด โดยเฉพาะเวลาเย็น หลังจากพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า ในช่วงเวลาที่ท้องฟ้าเปลี่ยนเป็นสีชมพูและแทบจะไม่มีเมฆเปรียบต่างตัดกับผิวน้ำ และสืบเนื่องจากเวลาดวงอาทิตย์ตกช้ากว่าฤดูกาลอื่น ทำให้การกระจายแสงในสภาพแวดล้อมริมทะเล สร้างบรรยากาศที่น่าจดจำเป็นอย่างยิ่ง (ภาพที่ 19)

ข้อสังเกต เรื่อง ปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง

จากการสังเกต พบว่าปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง เป็นเหตุปัจจัยที่มีความสำคัญสูงอย่างหนึ่ง เนื่องจากอิทธิพลจากการกำหนดค่าตัวแปรอื่นๆ (ภาพที่ 20) ตัวอย่างเช่น การปรากฏตัวของก้อนหินและหาดทราย โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางผู้วิจัยต้องใช้หลักสถิติทางวิทยาศาสตร์ผ่านแอปพลิเคชัน เพื่อให้ได้การคาดคะเน ความเหมาะสมของตัวแปรที่ควบคุมได้ในระดับหนึ่ง เช่น ทราบเวลาน้ำลงมากที่สุด โดยสัมพันธ์กับเวลาที่กำหนด และมองเห็นการเปลี่ยนแปลงของตัวเลขที่เป็นตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงตลอดวัน ทำให้ผู้วิจัยสามารถออกแบบและวางแผนการทดลองได้ใกล้เคียงมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ข้อสังเกตอีกประเด็นที่ค้นพบคือ เมื่อเกิดปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมของผู้คนบริเวณรอบชายหาด ตามเงื่อนไขทางธรรมชาติที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 16

ภาพการข้อสังเกต

เรื่อง ผู้คน กิจกรรมและสถานที่

ภาพที่ 17

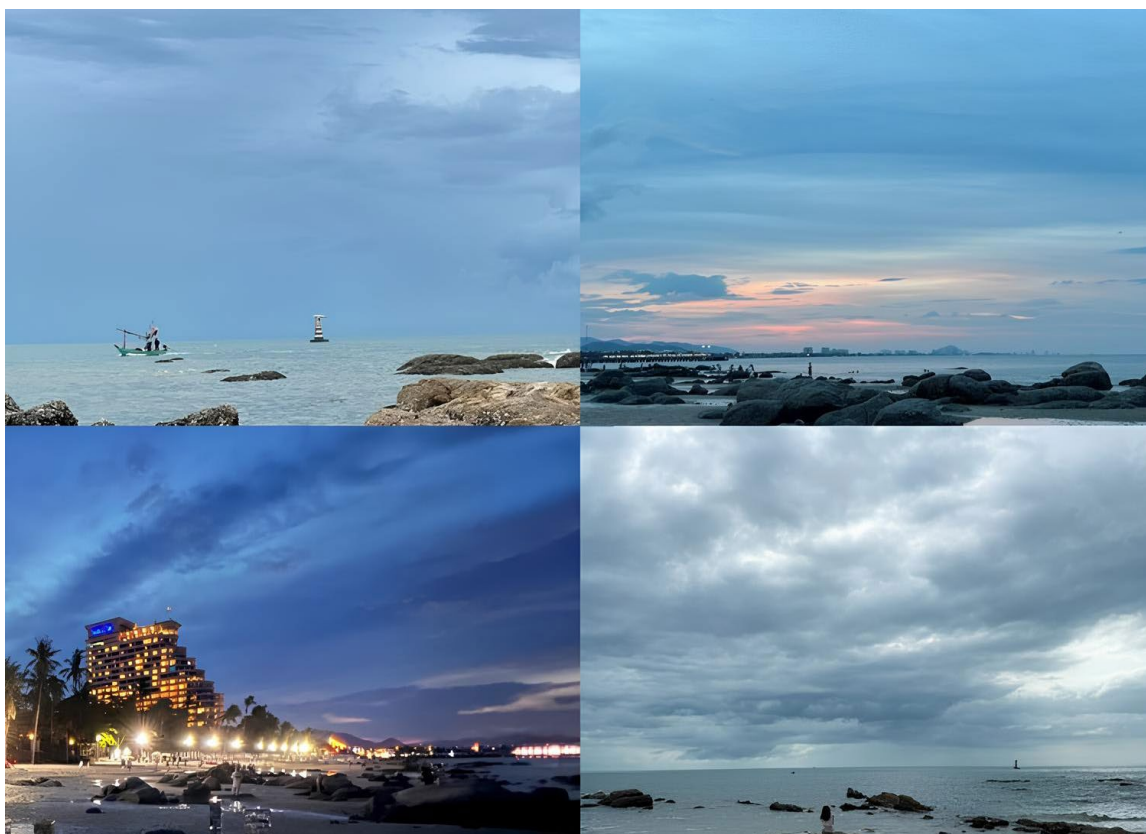
ภาพข้อสังเกต

เรื่อง ชายหาดและทะเล

ภาพที่ 18

ภาพข้อสังเกต เรื่อง ก้อนหิน

ภาพที่ 19

ภาพข้อสังเกต เรื่อง ท้องฟ้า

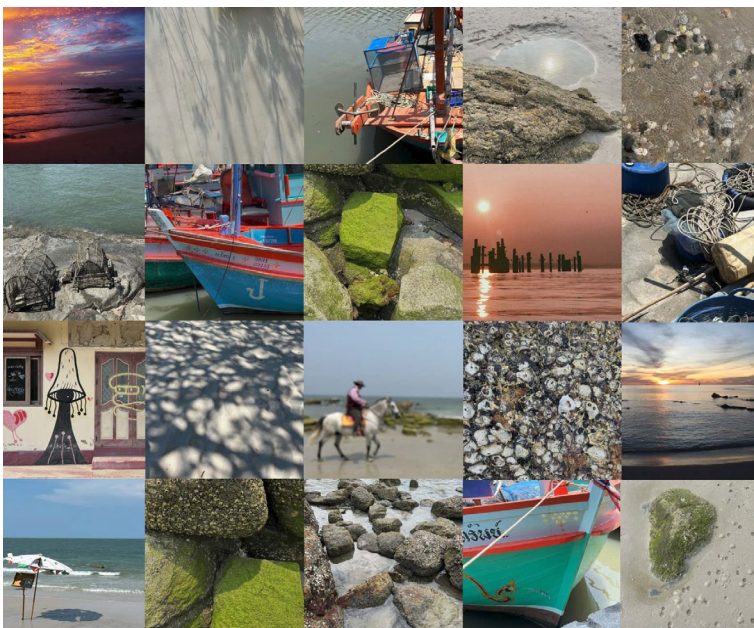

ภาพที่ 20

ภาพข้อสังเกต เรื่อง ปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง, “บรรยากาศขณะน้ำลง บริเวณติดตั้งผลงาน (ซ้าย) และ บรรยากาศขณะน้ำขึ้น บริเวณติดตั้งผลงาน (ขวา)”, ชายหาดหัวหิน บริเวณซอยหัวหิน 61

2. การขยายความเชิงความหมาย (Meaning Aspect)

เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการวางแผนทางการศึกษาและวิเคราะห์หลังจากการรวบรวมข้อมูลและการลงพื้นที่สังเกต (Physical Aspect) โดยมีการวิเคราะห์แบบคู่ขนาน ทั้งทางด้านกายภาพที่รับรู้ ยังมีการขบคิดวิเคราะห์และเปรียบเทียบเชิงความหมายและการอุปมาอุปไมย (Metaphor) ให้เกิดการขยายความสิ่งที่ตาเห็น และร่างกายรับรู้ สร้างการจดจำ ไปสู่มุมมองในรูปแบบที่แตกต่างออกไป สร้างความคาดไม่ถึงในการมีประสบการณ์ร่วมกับผลงานศิลปะ หรือทำให้เกิดแรงบันดาลใจ กระตุ้นจินตนาการจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพแบบที่เห็นเป็นอยู่ รายละเอียดการขยายความเชิงความหมายมีดังนี้ (ภาพที่ 21)

ภาพที่ 21

ภาพเก็บรวบรวมเอกลักษณ์
ของชายหาดหัวหิน

การขยายความชายหาดและทะเล

การเล่าเรื่องจากสิ่งที่เห็นชายหาดและท้องทะเล เรารับรู้การเคลื่อนที่เข้าหาฝั่งของคลื่น สร้างตัวเป็นเกลียววนกลับไปมา เรารับรู้ถึงแรงดึงดูดที่คลื่นน้ำทะเลซัดเข้าหาฝั่งหรือหาดทรายเป็นเหมือนแรงของภาพสะท้อนในแนวราบที่ดึงดูดสายตาอย่างไม่รู้จบตามแรงลมที่พัดพา เรารับรู้ปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลงที่สร้างการปรากฏและไม่ปรากฏจากการมีอยู่

การขยายความก้อนหิน

ผู้วิจัยมองว่าก้อนหินแต่ละก้อนไม่ว่ามีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ตามที่ตาเห็นในบริเวณพื้นที่พิจารณา สิ่งเหล่านี้ปรากฏขึ้นตั้งเป็นตัวแทนของวัตถุทางกาลเวลาที่บรรจุข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ แสดงออกถึงร่องรอยความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ก้อนหินต่างๆ เหล่านี้ยังเป็นเหมือนวัตถุที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของเวลา เช่น ปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง คราบตะไคร่น้ำหรือสาหร่ายทะเล (Sea moss) หอยและเปลือกหอย ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิตที่เกาะตามก้อนหิน โดยตรงในประเด็นเรื่องกิจกรรมที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กับก้อนหินรองรับอิริยาบถต่างๆ การนั่ง นอนเอนหลัง ขึ้นไปยืน ถ่ายภาพ เสมือนเป็นเฟอร์นิเจอร์รองรับร่างกายมนุษย์โดยตรง หรือในทางการเป็นวัตถุที่แสดงความเป็นถิ่นที่ (Sense of Place) ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของเมืองหัวหินตามการขนานนามซึ่งก็คือโขดหินที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติบริเวณนี้ และท้ายสุดยังเป็นวัตถุที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของการสูญสลายของการคงรูป ตามการศึกษาปรัชญาสุนทรียศาสตร์ของวัฒนธรรมญี่ปุ่นนิกายเซน ที่แสดงการรับรู้ถึงการเสื่อมสลายของสสารและวัตถุ ทั้งองิจจังด้วยความซาบซึ้งและสะท้อนให้เห็นความงดงามทางอารมณ์ที่รู้สึก

การขยายความหาดทราย

ผู้วิจัยมองว่าหาดทรายเปรียบเสมือนพื้นที่รองรับอิริยาบถของผู้เข้ามา รองรับกิจกรรมต่างๆ ทำหน้าที่เป็นพื้นหลัง (Background) ที่ไม่ต่างจากความเป็นพื้นหลังของท้องฟ้า ทั้งยังรองรับการเปลี่ยนแปลงในระดับความละเอียดที่แตกต่างกัน โดยมีความสัมพันธ์กับน้ำทะเล สัมพันธ์กับกระแสลมตามธรรมชาติ ระดับของหาดทรายส่งผลกับการปรากฏตัวของก้อนหินและการจม การไหลพันน้ำทะเล และประเด็นที่สำคัญในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งในฐานะผู้วิจัยได้ทำการค้นพบแรงบันดาลใจเบื้องต้น จุดเริ่มมาจากการที่หาดทรายเป็นที่สะสม รวบรวมวัตถุและร่องรอยทางวัตถุจากทะเล เป็นหลักฐานของเรื่องเล่าจากท้องทะเลที่บ่งบอกการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตส่งผลถึงปัจจุบัน สิ่งของต่างๆ ทางกายภาพและชีวภาพ ซากสัตว์สิ่งมีชีวิตที่ตายแล้ว เปลือกหอย หรือเศษไม้ เศษปะการังที่ทับถมกันไม่รู้จบ ทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นในความหลากหลายและแตกต่างของระบบนิเวศน์วิทยาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

การขยายความท้องฟ้า

ทางผู้วิจัยมองว่าท้องฟ้าเปรียบเสมือนพื้นหลัง (Background) ที่รองรับภาพในระยะหน้า ระยะกลางและระยะต่างๆ เป็นเหมือนฉากภาพยนตร์ในธรรมชาติที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเวลาและฤดูกาล ให้ทั้งสีสันสะท้อนแสงที่ไม่เหมือนกัน เมื่อกล่าวถึงแสงธรรมชาติในระหว่างวัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากกับการมองเห็น คุณภาพแสงสว่างที่ต่างกันส่งผลให้ความรู้สึกและอารมณ์ที่ต่างกัน

การขยายเวลา

ประเด็นเรื่องของเวลาทางผู้วิจัยมองว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นตัวกำหนดกรอบในการทำงาน กรอบระยะเวลาส่งผลถึงสภาพพื้นที่ในการจัดวางผลงานที่ไม่สามารถควบคุมผลลัพธ์ได้ เช่น เวลาที่สัมพันธ์กับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติต่างๆ การขยายความเรื่องเวลาทางผู้วิจัยจะมุ่งเน้นไปในมิติของความชั่วคราว การรับรู้ชั่วขณะ ทำให้ผู้ชมงานได้ได้ตรงการมีประสบการณ์ร่วมกับบริบทแวดล้อมที่งานศิลปะเสมือนเป็นตัวกลางในการสะท้อนภาพ สะท้อนเรื่องราวและมิติทางวัฒนธรรม สังคมที่เป็นอยู่

3. การตั้งคำถามความเป็นไปได้ใหม่ในการออกแบบ (Feasibility)

เริ่มต้นจากการสร้างความน่าจะเป็นที่น่าสนใจ โดยทางผู้วิจัยมองว่ามีวิธีในการสร้างผลงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่ให้เป็นส่วนหนึ่งของกลไกทางธรรมชาติ ทำให้งานออกแบบตั้งอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ ได้อย่างไร โดยแสดงถึงมิติของการสะท้อน ให้การตีความที่หลากหลายเป็นโจทย์ในการทำงานที่ท้าทาย และให้รายละเอียดเบื้องต้นไม่ต่างกับการเตรียมแสดงงานในพื้นที่ปิด โดยมีการต่อยอดเรื่องปฏิสัมพันธ์ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นรับรู้จริงของผู้ออกแบบและผู้ชม รายละเอียดดังนี้

1) การเลือกทำเลที่ตั้งผลงานที่เหมาะสมที่สุดอย่างมีเหตุผล

จากการรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บริเวณพื้นที่ชายหาดหัวหิน ซอยหัวหิน 61 เป็นพื้นที่ที่เมื่อนึกถึงความเป็นชายทะเลที่มีเอกลักษณ์ถึงความเป็นหัวหินมากที่สุด หลายคนจะนึกถึงพื้นที่บริเวณนี้เป็นอันดับแรกในท่ามกลางชายหาดหัวหินพื้นที่อื่นๆ ทั้งยังมีสภาพทางกายภาพของก้อนหินที่โดดเด่นสะดุดตา เป็นที่มาของชื่ออำเภอหัวหิน และมีสุนทรียภาพตามธรรมชาติที่น่าค้นหาจากการปรากฏตัวในแต่ละเวลาตามปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง การมีหาดทรายที่มีสีขาว เม็ดทรายมีความละเอียด ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่สามารถสัมผัสได้ในบริเวณนี้เป็นพิเศษ อีกทั้งขอบเขต รูปร่างรูปทรงของพื้นที่ชายหาดที่มีพื้นที่กว้างขวางสามารถเที่ยวได้ตลอดปี และมีความโค้งเว้าที่สวยงามส่งผลต่อตำแหน่งของการยืน การนั่ง การเคลื่อนที่ ที่ตอบรับกับมุมมองโดยรอบได้อย่างลงตัว

การกำหนดพื้นที่จัดวางผลงาน บริเวณชายหาดในซอยหัวหิน 61 ผู้วิจัยสามารถแบ่งพื้นที่ชายหาดออกเป็น 4 พื้นที่ (ภาพที่ 22) เพื่อทำการคัดเลือกตำแหน่งที่เหมาะสมที่สุดในการจัดวางผลงาน ซึ่งรายละเอียดของแต่ละพื้นที่มีดังนี้

ภาพที่ 22

การกำหนดที่ตั้ง ชายหาดในซอยหัวหิน 61 ผู้วิจัยสามารถแบ่งพื้นที่ชายหาดออกเป็น 4 พื้นที่

วิเคราะห์ชายหาดพื้นที่ 1

ชายหาดพื้นที่ 1 ชายหาดบริเวณนี้มีการกระจายตัวของก้อนหินห่างกัน แนวก้อนหินค่อนข้างน้อย ไม่หนาแน่นและชายหาดบริเวณนี้ยังเป็นตำแหน่งกิจกรรม ร้านค้าขาย ร้านอาหารริมทะเล ที่มีการวางโต๊ะ และเก้าอี้

วิเคราะห์ชายหาดพื้นที่ 2

ชายหาดพื้นที่ 2 เป็นชายหาดที่ตรงกับทางขึ้น-ลงหลักมากที่สุด โดยเป็นแกนเส้นตรงมาจาก ซอยหัวหิน 61 ตัดตั้งฉากกับถนนเพชรเกษม พื้นที่ชายหาดในส่วนนี้จึงเสมือนเป็นพื้นที่รองรับคนเข้า-ออก โดยสภาพทางกายภาพเป็นหาดทรายที่มีพื้นที่โค้งเว้ายื่นออกไปทางทะเล เมื่อน้ำทะเลขึ้นบริเวณนี้อาจยังมี หาดทรายให้ยืนได้อยู่บ้าง และมีโขดหินกระจายตัวอยู่ปานกลางทั่วไป

วิเคราะห์ชายหาดพื้นที่ 3

ชายหาดพื้นที่ 3 มีความต่อเนื่องจากทางขึ้น-ลงหลักของพื้นที่ 2 โดยเดินลงมาฝั่งทางขวามือ โดยพื้นที่นี้มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นมากในเชิงสุนทรียศาสตร์ แนวหาดทรายที่โค้งเว้ากลับมาจากพื้นที่ 2 มีความหลากหลายของวัตถุทางกายภาพ เช่น ก้อนหินและโขดหินแปลกตา ทั้งทางด้านขนาด รูปร่าง รูปทรง เป็นพื้นที่มีก้อนหินหลากหลายที่สุดต่อเนื่องตั้งแต่ทางลงชายหาด จากการสังเกตพบว่า ผู้คนและ

นักท่องเที่ยวมักจะเข้ามาในพื้นที่นี้ มาถ่ายภาพ นั่งพักผ่อนบนก้อนหิน และใช้เวลาค่อนข้างมากที่สุดโดยเปรียบเทียบกับทุกพื้นที่ที่ทำการนำมาเปรียบเทียบกับวิเคราะห์

วิเคราะห์ชายหาดพื้นที่ 4

ชายหาดพื้นที่ 4 เป็นชายหาดที่ต่อเนื่องมาทางด้านขวาของทางขึ้น-ลงหลักจากพื้นที่ 3 โดยพื้นที่นี้เริ่มมีการกระจายตัวของก้อนหินและโขดหินน้อยลง ส่วนใหญ่พื้นที่ชายหาดจะมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ บีช รีสอร์ท Centara Grand Beach Resort เพราะเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมของแขกที่มาเข้าพักโรงแรม และพื้นที่ชายหาดบริเวณนี้ติดกับพื้นที่ส่วนหนึ่งของร้านอาหารโรงแรม ทำให้ความรู้สึกความเป็นพื้นที่สาธารณะน้อยลง กิจกรรมหรือการปฏิสัมพันธ์ของคนกับพื้นที่จะน้อยกว่าพื้นที่ 2 และพื้นที่ 3

ทางผู้วิจัยได้ทำสรุปพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดในการจัดวางผลงานอยู่ที่ พื้นที่ 3 สืบเนื่องจากรวบรวมข้อมูลและกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ตามกระบวนการที่ผ่านมา

2) การเลือกวันและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการติดตั้งผลงาน

เนื่องจากช่วงเวลาที่ทำกรวิจัยเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายนและผลงานเสร็จสมบูรณ์ในเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงระหว่างฤดูร้อนและฤดูฝน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวันจัดแสดงผลงานเป็นวันเสาร์ที่ 10 มิถุนายน 2566 เวลา 10.00 – 19.00 น. โดยคำนึงถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเป็นตัวแปรหลัก โดยอ้างอิงจากสถิติทางวิทยาศาสตร์ของปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง ระดับน้ำที่มีความสูงเหมาะสมอยู่ที่ 0.3 - 0.6 เมตรและเป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เพื่อให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของผู้คนกับผลงานที่หลากหลาย

3) การจัดการตัวแปรเรื่องปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลงตามสถิติเวลา

ปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง เป็นเหตุปัจจัยที่มีความสำคัญ เนื่องจากอิทธิพลจากการกำหนดค่าตัวแปรอื่น ตัวอย่างเช่น มีผลต่อการปรากฏตัวของก้อนหินและหาดทราย เป็นต้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นข้อมูลของสถิติทางวิทยาศาสตร์ของปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง แต่ละช่วงวันและเวลาได้จาก ฐานข้อมูลของกรมอุทกศาสตร์และผ่านทางแอปพลิเคชัน “TIDE”

4) การบริหารเวลาและการคิดขั้นตอนการขนส่งชิ้นงานเข้าสู่บริเวณที่จัดแสดง

การจัดเก็บผลงานและห่อผลงานเพื่อขนย้ายไปจัดแสดง โดยเป็นผลงานที่สามารถถอดประกอบได้ และผลงานทุกชิ้นจะถูกห่อด้วยกระดาษ เพื่อลดอุบัติเหตุจากการจัดเก็บ ขนส่ง การยก หรือการกระแทก เนื่องจากการเข้าถึงจุดติดตั้งผลงาน ไม่สามารถนำรถยนต์เข้าได้โดยตรงมีระยะทางประมาณ 200 เมตร จำเป็นต้องยกและขนย้ายผลงานและอุปกรณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง

5) แนวทางที่ผู้วิจัยสังเกตและข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ได้ จากชาวประมงเรือเล็ก สามารถวิเคราะห์เพื่อนำไปต่อยอดกับการออกแบบได้ว่า ต้องมีความยืดหยุ่นในการใช้งาน สามารถถอดประกอบและแยกชิ้นส่วนได้ มีความโปร่งโดยรอบ ไม่เก็บน้ำ สามารถให้น้ำทะเลไหลเข้าออกได้สะดวก ระบายอากาศได้ดี สามารถจุ่มน้ำและอยู่ในน้ำได้ วัสดุมีความทนทานกับความเค็มของน้ำทะเล และไม่ต้านลมทะเล

6) การเข้าติดตั้งที่ต้องสามารถจัดวางลงบนพื้นทรายท่ามกลางก้อนหินหลากหลายขนาด และไม่ทำความเสียหายให้กับระบบนิเวศน์ทางทะเล

7) การจัดการเรื่องกำหนดการแสดงผลงานและการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้ผู้สนใจหรือผ่านไปมาบริเวณนั้นได้รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้น

4. การสร้างแรงบันดาลใจจากองค์ความรู้ไทยและบริบทแวดล้อมที่เฉพาะ

4.1 การประยุกต์จากภูมิปัญญาชาวเล

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวประมงพื้นบ้าน ที่หมู่บ้านชาวประมงหัวหิน ผลการศึกษาพบว่า เครื่องมือประมงที่พบมีทั้งประเภทลอบ โพงพาง และ อวน แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชาวประมงพื้นบ้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับธรรมชาติของทะเล อีกทั้งปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อวิถีประมงพื้นบ้าน พบว่า ปัจจัยทางธรรมชาติ ได้แก่ ฤดูกาล น้ำขึ้น-น้ำลง กระแสนม คลื่นทะเล และสภาพอากาศ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยเดียวกันกับงานวิจัย เนื่องจากการจัดวางผลงานบริเวณชายหาดหัวหิน เป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ จึงต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีและกระบวนการออกแบบที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ผู้วิจัยจึงนำการรายละเอียดเครื่องใช้ ส่วนของโครงอุปกรณ์ดักปลาและการผูกอวนมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในกระบวนการออกแบบ

การประยุกต์รายละเอียดเครื่องใช้ของชาวประมงพื้นบ้าน การผูกอวนและโครงสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาลักษณะและวิธีการผูกอวนของชาวประมงพื้นบ้าน และนำมาประยุกต์ใช้กับผลงานโดยใช้เอ็นไส ขนาด 0.4 และ 0.5 มาใช้ในการผูกเชื่อมแผ่นอะคริลิคแต่ละแผ่น รวมถึงรูปแบบของการผูกอวนการเว้นช่องว่างเพื่อให้น้ำได้ไหลผ่าน สามารถล่องลอยตามกระแสน้ำและลมได้

2) ศึกษาลักษณะของโครงสร้างของลอบ ที่มีการใช้งานในรูปแบบของการดักจับปลา ทำให้มีลักษณะนอนแอบนิ่งเพื่อรอคอยสัตว์น้ำที่หลงเข้ามาภายใน การที่อุปกรณ์ประมงสามารถอยู่นิ่งในน้ำได้เป็นเวลานาน เนื่องจากออกแบบให้มีลักษณะเป็นโครงมีความโปร่ง ไม่ต้านกระแสน้ำและลม ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำลักษณะที่เป็นโครงมาประยุกต์ใช้ในงานออกแบบ

4.2 การออกแบบลวดลายของผลงานจากบริบทแวดล้อมที่เฉพาะ

รูปแบบที่ 1 การออกแบบลวดลายการผสมผสาน (Random)

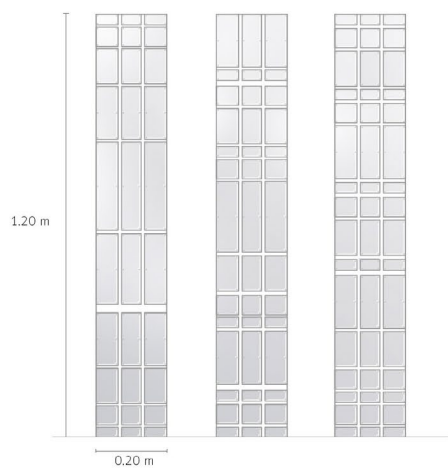
ผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจการออกแบบลวดลายมาจากการที่ลงพื้นที่และสังเกตสิ่งที่ถูกน้ำทะเลพัดเข้าหาฝั่งพบเศษเปลือกหอยหลากหลายชนิด มีขนาดที่แตกต่างกันไป กระจัดกระจายอยู่หลายรูปแบบ จึงนำรูปแบบของการผสมผสานกันมาออกแบบแผ่นอะคริลิกให้มีขนาดที่แตกต่างกัน ออกแบบให้จัดเรียงสลับกันไป-มา ไม่มีรูปแบบตายตัว (ภาพที่ 23)

รูปแบบที่ 2 การออกแบบลวดลายการเปลี่ยนแปลง (Fade)

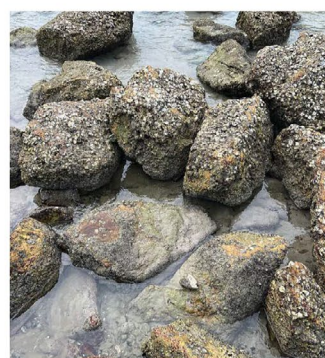
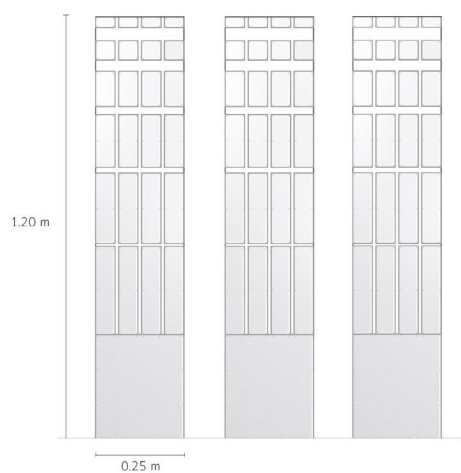
แนวคิดการออกแบบจากบริบทของพื้นที่ เต็มไปด้วยโขดหินที่กระจายอยู่มากมาย และระหว่างก้อนหินแต่ละก้อนมีช่องว่างให้น้ำได้ไหลผ่าน จึงออกแบบให้แผ่นที่อยู่ด้านล่างสุด มีขนาดใหญ่และกว้างพอที่จะเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างก้อนหิน ช่องว่างและน้ำที่ไหลผ่านแผ่นกระจกส่องให้เห็นถึงความสวยงามที่ไม่สมบูรณ์แบบของก้อนหินแต่ละก้อนและการจัดเรียงที่ค่อยๆ กระจายตัว ห่างกันออกไปทำให้สามารถมองเห็นบรรยากาศโดยรอบ แสดงถึงการกลืนหายไป ไม่จีรังของสรรพสิ่ง (ภาพที่ 23)

รูปแบบที่ 3 การออกแบบลวดลายความมงคล (Malai)

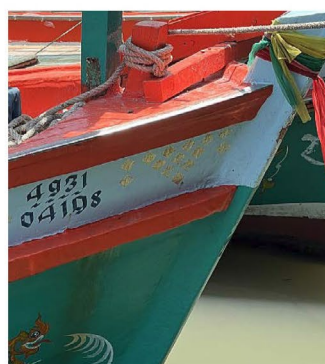
การค้นหาและการคัดสรรรูปแบบที่สร้างแรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมไทย ลายมาลัย เป็นการใช้ลวดลาย รูปแบบจากวัฒนธรรม ความเชื่อ การผูกแผ่นตามองค์ความรู้วัฒนธรรมชาวเล โดยการเลือกใช้แผ่นอะคริลิกกระจกและอะคริลิกสีทอง ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการแปะแผ่น ทองบริเวณหัวเรือของชาวประมง เพื่อเป็นการเคารพ บูชาแม่ย่านางเรือ (ภาพที่ 23)

รูปแบบที่ 1 การออกแบบสวดลายการผสมผสาน (Random)

รูปแบบที่ 2 การออกแบบสวดลายการเปลี่ยนแปลง (Fade)

รูปแบบที่ 3 การออกแบบสวดลายความมงคล (Malai)

ภาพที่ 23

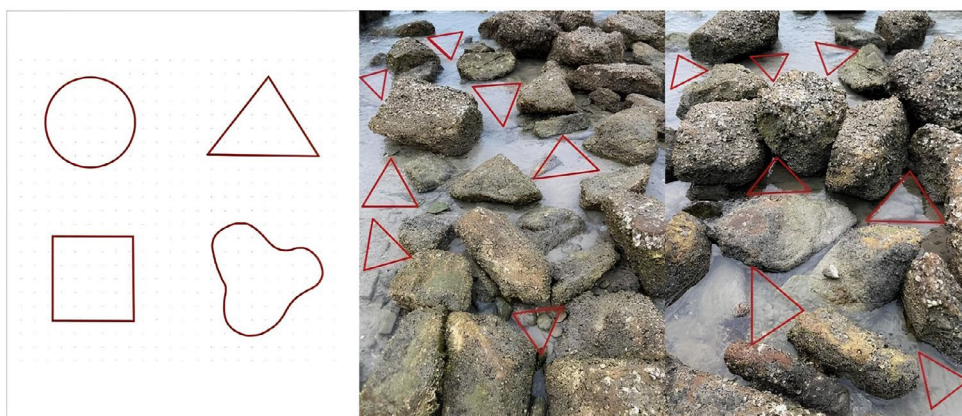
ภาพการออกแบบสวดลายของผลงานทั้ง 3 รูปแบบ

5. การบูรณาการ กระบวนการศิลปะและออกแบบ ตามทักษะที่ถนัด

โดยที่ผู้วิจัยตั้งใจให้กระบวนการออกแบบมีระบบระเบียบและใช้กระบวนการทดลองควบคู่การใช้ทักษะในการสร้างสุนทรียศาสตร์ทางด้านความงาม โดยมีการตั้งคำถามต่อเงื่อนไขในพื้นที่จัดวางผลงาน เพื่อให้การออกแบบได้สร้างแนวทาง วิธีการตอบสนองต่อตัวแปรเหล่านั้น โดยเน้นการวางแผนทดลอง เพื่อให้เกิดการสร้างงานศิลปะที่มีความละเอียดอ่อนต่อการนำไปวางในบริบทที่ตั้งให้มากที่สุด ซึ่งเป็นการบูรณาการกระบวนการศิลปะ ออกแบบ ความรู้เชิงช่าง ความรู้เรื่องวิศวกรรมการรับแรงเบื้องต้น โดยทางผู้วิจัยได้ทำการแยกเป็นหัวข้อเพื่อให้เกิดความชัดเจนในกระบวนการคิดมากที่สุด โดยเริ่มจากรายละเอียดดังนี้

กระบวนการออกแบบเชิงรูปร่างและรูปทรง

จากการที่ได้ทดลองแทนที่ด้วยรูปร่างต่างๆ ทางเรขาคณิต (Geometry Form) และรูปทรงอิสระ (Free Form) ความน่าจะเป็นที่ค้นพบจากการวิเคราะห์ทดลองคือ 1) รูปร่างกลมหรือการขึ้นรูปเป็นมิติทรงกระบอก มีข้อดีคือไม่มีเหลี่ยมมุม เข้าได้ง่ายกับช่องของก้อนหินในระยะต่างๆ แต่ในเรื่องมิติการมองเห็นและเทคนิคทางวัสดุสะท้อนภาพไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการมองเห็นที่หลอกลตา จากกระจกเงาผิวโค้ง เนื่องจากการบิดเบือนของภาพที่สะท้อน นำมาขึ้นโครงได้ยาก ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับรูปทรงอิสระที่ยากต่อการควบคุมตัวแปรภาพสะท้อนที่เกิดขึ้น 2) รูปร่างสี่เหลี่ยม เป็นรูปร่างที่สามารถสร้างรูปทรงพื้นฐานได้ง่ายมีด้านให้สะท้อน 4 ด้าน สามารถขึ้นโครงและติดตั้งพื้นผิววัสดุสะท้อนได้ง่าย ซึ่งเป็นแบบแรกๆที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความน่าจะเป็น 3) กลาวโดยสรุปทางผู้วิจัยมองว่ารูปร่างสามเหลี่ยมเหมาะสมกับการนำมาใช้มากที่สุด เพราะสามารถตอบสนองเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดในการจัดวางระหว่างก้อนหินได้มากที่สุด สามารถลดแรงปะทะของน้ำทะเลและลมทะเลได้ดี เป็นรูปร่างที่นำไปขึ้นรูปเป็นแท่งสามมิติได้ทรงแสดงความมั่นคงมากที่สุด และมีเหลี่ยมมุมสะท้อน สามารถสร้างความหลากหลายของภาพสะท้อนเพิ่มเติมมากขึ้น สร้างความน่าสนใจในการออกแบบในภาพรวม (ภาพที่ 24)

ภาพที่ 24

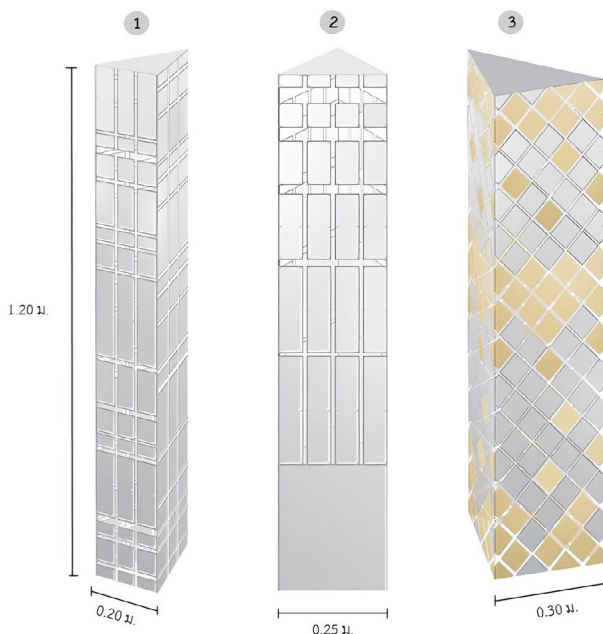
กระบวนการออกแบบเชิงรูปร่างและรูปทรง

กระบวนการออกแบบขนาดของผลงาน

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่ชายหาดหัวหินในส่วนของพื้นที่จัดวางผลงานและได้ทำการวัดขนาดของพื้นที่และขนาดก้อนหิน ทำให้ได้ทราบถึงความสูงโดยประมาณจากพื้นทรายของก้อนที่สูงที่สุดสูงประมาณ 1.2 เมตร ความสูงของก้อนหินส่วนใหญ่โดยเฉลี่ย ประมาณ 0.30 - 0.50 เมตร

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบผลงานให้มีหน้ากว้างหลายขนาด เพื่อสร้างความหลากหลายของการสร้างภาพสะท้อนทดแทนในภาพ โดยกำหนดให้มีขนาดของหน้ากว้างดังนี้ 0.20 เมตร, 0.25 เมตร และ 0.30 เมตร ทั้งปัจจัยทางกายภาพของพื้นที่ ด้วยระยะห่างของก้อนหินแต่ละก้อนที่แตกต่างกัน หากผลงานมีเพียงรูปแบบเดียวอาจจะทำให้จำกัดการติดตั้งผลงานได้เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้นและทำให้เกิดมิติของมุมมองที่แตกต่างกัน อีกทั้งรูปแบบของผลงานก็มีความหมายที่แตกต่างกันและมีการสื่อสารเฉพาะของตัวเอง

จากข้อมูลของ ศรายุทธ ศรีทิพย์อาสน์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ระดับสายตามนุษย์และขอบเขตการมองเห็น มุมมองที่คนเรามองเห็นได้โดยไม่ต้องหันศีรษะ โดยสามารถมองแนวตั้ง (ขึ้น-ลง) ซึ่งมีมุมมองที่สะดวกสบายที่สุด โดยไม่ต้องก้มหรือเงยศีรษะ คือ มุมมองแนวตั้ง 27 องศา เหนือ/ใต้ระดับสายตา และมองลงข้างล่าง 40 องศา แต่หากมองโดยที่ไม่เจาะจง หรือการมองแบบไม่ต้องพยายามและยังคงมองเห็นได้ชัดเจน คือ มุมมองแนวตั้งเหนือและใต้ระดับสายตา 15 องศา และโดยอ้างอิงจากความสูงเฉลี่ยของคนไทยอยู่ที่ 1.5 – 1.7 เมตร จึงได้กำหนดความสูงของผลงานอยู่ที่ 1.6 เมตร เพื่อให้อยู่ในมุมมองที่ผู้ชมสามารถมองเห็นได้สะดวก (ภาพที่ 25)

ภาพที่ 25

กระบวนการออกแบบขนาดของผลงาน

กระบวนการออกแบบขนาดของผลงาน

ผู้วิจัยได้พิจารณาจากความเหมาะสมตามระยะที่ผลงานมาวางทดแทนภาพ โดยการทดลองร่างแบบของผลงานมาวางในแต่ละจุดบนพื้นที่ติดตั้งผลงาน โดยเริ่มจากจำนวน 10 แท่ง มีข้อสังเกตว่าจัดวางผลงานที่มีจำนวนน้อยเกินไป อาจจะไม่สามารถสื่อสารกับผู้ชมได้มากพอและจำนวนมากกว่า 6 แท่ง ทำให้ระยะการมองภาพนั้นถูกแย่งความสนใจกันเกินไปและดูกระจัดกระจาย (ภาพที่ 26)

ภาพที่ 26

ภาพแบบจำลองผลงาน

จากแนวทางที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเภทงานวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อค้นหา สำนวนข้อมูล คัดสรรข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนความจริง และสร้างกระบวนการตีความร่วมกับผลงาน ภายใต้สถานการณ์ที่ถูกสร้างขึ้น (treatment) โดยผลงานออกแบบนี้ ไม่สามารถควบคุมตัวแปรได้ทั้งหมด เพราะตัวแปรหลักเป็นการใช้สิ่งแวดล้อมที่ดำเนินเป็นจริงตามธรรมชาติ ทำให้ได้ข้อมูลทั้ง 2 ชุดที่มีความหลากหลายและเป็นการทำงานที่มีกระบวนการขั้นตอนที่วางแผนไว้ชัดเจนอย่างรัดกุมประกอบกับการทำงานลักษณะด้นสด (Improvisatory Process) แต่ยังคงเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่สร้างขอบเขตการวิจัย กระบวนการทำงานออกแบบและสร้างผลลัพธ์จากข้อมูลปฐมภูมิ ชุดข้อมูลภาคสนามจากการลงพื้นที่ชายหาดหัวหิน ซอยหัวหิน 61 การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทุติยภูมิ เช่น ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ติดตั้งผลงาน ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ มิติของคน วัฒนธรรม ประเพณี งานศิลปะ วิถีของคนในชุมชน เป็นต้น

งานวิจัยนี้เป็นการสร้างกระบวนการออกแบบงานศิลปะในรูปแบบของศิลปะจัดวางเฉพาะที่บริเวณชายหาดหัวหิน มีวัตถุประสงค์ในการตั้งคำถามและตีความงานศิลปะจัดวางถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวงานกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสามารถสร้างมุมมองใหม่ๆ ให้กับผู้มาเยือนชายหาดได้อย่างไรบ้าง ? เพื่อให้ผลงานเป็นตัวแทนภาพสะท้อนการเห็นความงามจากการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งซึ่งแสดงความจริงยังยืนของการมีอยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและเพื่อสำรวจความสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้คน ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่น่าสนใจมาใช้ออกแบบ โดยการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูลจากสังเกตและการสัมภาษณ์ รวมถึงการนำผลงานติดตั้งบนพื้นที่จริง ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกผลและเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ และนำมาวิเคราะห์

โดยเรียบเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ดังต่อไปนี้

5.1 การมองเห็นและระยะภาพ (ภาพที่ 27)

- **ภาพระยะใกล้** การถ่ายภาพรายละเอียดของการสะท้อน การผูกเอ็น ลวดลายและเอฟเฟกต์ (effect) ที่เกิดขึ้น ภาพระยะใกล้ทำให้เห็นภาพที่สะท้อนได้อย่างตรงไปตรงมาและแผ่นอะคริลิกสีเงินของรูปแบบ “Random” (ภาพที่ 28) และรูปแบบ “Fade” (ภาพที่ 29) รองรับการสะท้อนสีเส้นของท้องฟ้าที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลาได้เป็นอย่างดี และรูปแบบ “Malai” (ภาพที่ 30) ที่มีแผ่นอะคริลิกสีทองทำให้ได้เห็นสีเส้นของบรรยากาศโดยรอบในมุมมองที่ต่างไปจากเดิม

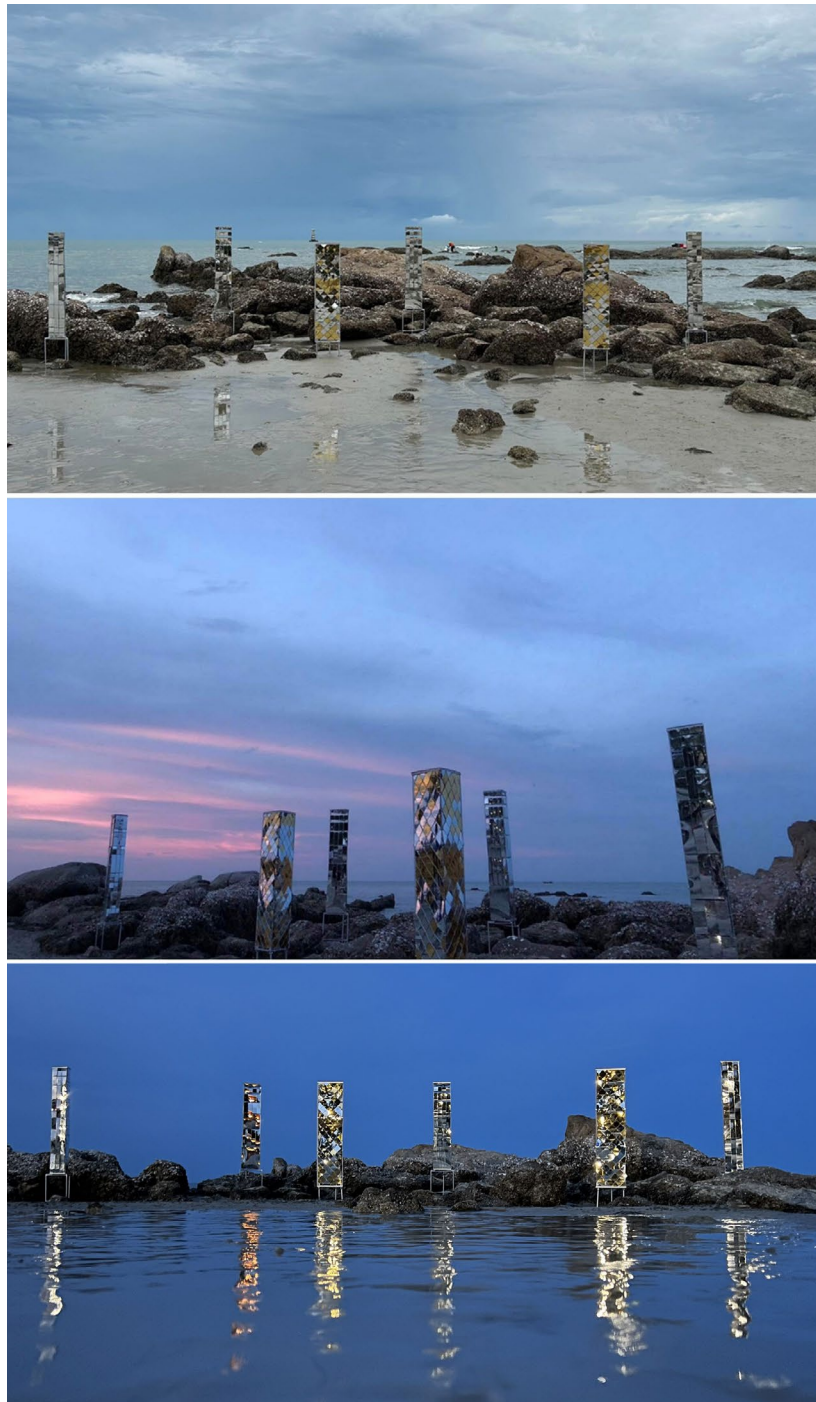
- **ภาพระยะกลาง** เป็นการถ่ายภาพสะท้อนของผลงานกับบริบทรอบข้าง เช่น ก้อนหินท้องฟ้าหาดทราย ผู้คน สร้างภาพที่ต่อเนื่อง ภาพลวงตา มุมมองรูปแบบอื่น ๆ เป็นต้น จะเห็นว่าตำแหน่งที่จัดวางมีผลกับการมองเห็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่จัดแสดงงาน เพราะจัดวางสลับเยื้องกัน

1) รูปแบบ “Random” เมื่อมองในระยะกลางจะเห็นภาพปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณจัดแสดงมีการผสมผสานกันทั้งภาพขนาดเล็กและใหญ่เนื่องจากออกแบบให้แผ่นอะคริลิกมีขนาดที่แตกต่างกัน วางสลับกันโดยไม่มีแบบแผน ทำให้รอยต่อของแต่ละต่อเนื่องกันน้อยกว่ารูปแบบอื่นแต่จะเห็นทั้งภาพบรรยากาศจริงและภาพที่มีมิติลวงตา (ภาพที่ 31)

2) รูปแบบ “Fade” ออกแบบให้มีระยะช่องว่างที่ไม่เท่ากัน โดยไล่ตั้งแต่ระยะช่องว่างที่ด้านล่างแคบและกว้างขึ้นในด้านบน ทำให้ภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นค่อยๆ กลืนหายไปกับภาพบรรยากาศโดยรอบเมื่อมองกระจกแผ่นใหญ่ด้านล่างจะให้ภาพที่ต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมและสะท้อนผลงานรูปแบบอื่นได้ (ภาพที่ 32)

3) รูปแบบ “Malai” อะคริลิกสีทองทำงานกับแสงประดิษฐ์ได้มากกว่าสีเงินช่วงที่น้ำขึ้นจะเห็นการสะท้อนบนผิวน้ำได้ชัดเจนมากที่สุดและช่วงค่ำ สีทองของมัลลีย์ทำงานกับแสงประดิษฐ์ได้มากกว่าสีเงิน (ภาพที่ 33)

- ภาพระยะไกล เป็นภาพถ่ายจากโดรน (ภาพที่ 34) เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ในมุมกว้างและภาพรวมของผลงานกับบริบท สิ่งแวดล้อม จากแนวความคิดการเปลี่ยนวัตถุให้กลายเป็นภาพ ทำให้ผลงานกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม

ภาพที่ 27

ภาพของผลงานในแต่ละช่วงเวลา

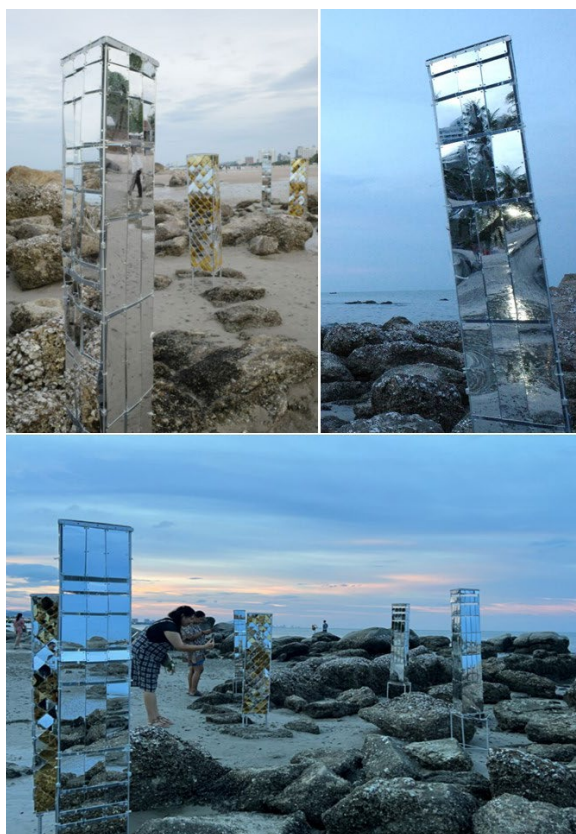

ภาพที่ 28
ภาพระยะใกล้ของผลงาน
รูปแบบ “Random”

ภาพที่ 29
ภาพระยะใกล้ของผลงาน
รูปแบบ “Fade”

ภาพที่ 30
ภาพระยะใกล้ของผลงาน
รูปแบบ “Malai”

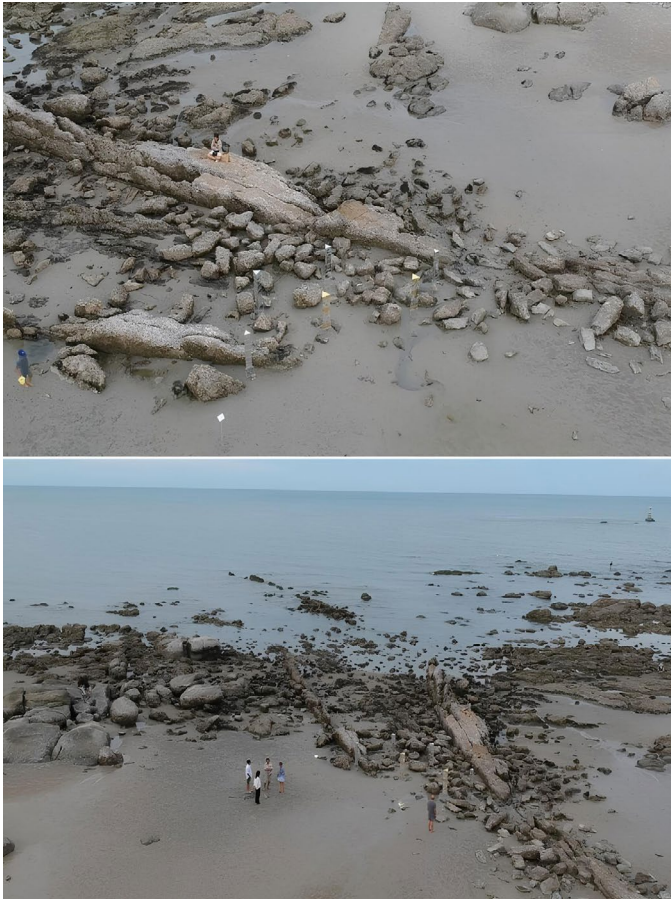
ภาพที่ 31
ภาพระยะกลางของผลงาน
รูปแบบ “Random”

ภาพที่ 32
ภาพระยะกลางของผลงาน
รูปแบบ “Fade”

ภาพที่ 33
ภาพระยะกลางของผลงาน
รูปแบบ “Malai”

ภาพที่ 34

ภาพระยะไกล, ภาพถ่ายจากโดรน

5.2 การสะท้อนของภาพ

- การสะท้อนของภาพโดยตรงที่คาดเดาผลได้

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกภาพของผลงานที่ได้จัดแสดงบริเวณชายหาดหัวหิน มุมมองที่แตกต่างกัน และในแต่ละช่วงเวลาพบว่า ภาพสะท้อนที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนและคาดเดาได้ ส่วนใหญ่เกิดจากการที่แผ่นอะคริลิกและวัตถุที่สะท้อนอยู่ในระนาบที่ตรงกัน มีการบิดหรือเอียงน้อย จึงทำให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยรอบบริเวณผลงาน ภาพของสีท้องฟ้าที่เปลี่ยนแปลงไป ภาพของน้ำทะเลที่ซัดเข้าหาฝั่ง รวมถึงความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ พบเห็นผู้คนมาเก็บหอยบริเวณโขดหิน (ภาพที่ 35)

- การสะท้อนของภาพไม่สามารถคาดเดาผลได้

ผู้วิจัยสังเกตและได้ทำการบันทึกภาพผลงาน มุมมองที่แตกต่างกันและในแต่ละช่วงเวลา พบว่ามีรูปแบบของการสะท้อนที่ไม่สามารถคาดเดาได้ ผลงานสามารถสะท้อนซึ่งกันและกันได้ หรือการมองเห็นจำนวนของวัตถุที่สะท้อนเพิ่มขึ้นมาจากความเป็นจริงได้อีกด้วย ภาพที่เห็นถึงก้อนหินที่เรียงรายกันไม่รู้จบ ภาพที่เห็นท้องฟ้าและน้ำทะเลกลืนเป็นภาพเดียวกัน ภาพเหล่านี้สามารถเกิดได้จากมุมมองการมองเห็น และการเคลื่อนไหวของแผ่นอะคริลิก ทำให้เกิดภาพสะท้อนที่มีความซ้อนทับกันและมีมิติ (ภาพที่ 36)

- ภาพที่สร้างความต่อเนื่อง ในความไม่ต่อเนื่อง

ผู้วิจัยพบว่าภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นบนผลงานในรูปแบบของ ภาพที่สร้างความต่อเนื่อง ในความไม่ต่อเนื่อง ทำให้ภาพบางภาพที่เกิดขึ้นมีความต่อเนื่องกันกับบริบทโดยรอบโดยบังเอิญ ยกตัวอย่าง เช่น

ภาพสะท้อนของก้อนหินที่อยู่ด้านหน้าของผลงาน มีความต่อเนื่องกันกับก้อนหินที่อยู่รอบข้างของผลงาน ซึ่งในความเป็นจริงนั้นเป็นก้อนหินคนละก้อนและอยู่ในตำแหน่งที่ต่างกัน เกิดจากบริบทของพื้นที่จัดวางผลงานที่มีสภาพแวดล้อมที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ก้อนหินที่เรียงรายกันเป็นจำนวนมาก จึงเกิดภาพที่สะท้อนต่อเนื่องกัน

ภาพของน้ำทะเลและท้องฟ้าที่ต่อเนื่องกันไม่รู้จบและไม่สามารถแยกออกกว่าคือท้องฟ้าหรือน้ำทะเลภาพสะท้อนของคลื่นทะเลที่ซัดเข้ามาจากอีกฝั่งทั้งที่ในบริเวณที่ยืนมองผลงานเป็นเพียงพื้นทรายและโขดหิน ทำให้ภาพในบริเวณนั้นดูเหมือนน้ำขึ้น (ภาพที่ 37)

5.3 การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้คนกับผลงาน

ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกภาพการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้คนและผลงาน โดยแบ่งกลุ่มของผู้เข้าชม ดังนี้ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและคนในพื้นที่ ซึ่งแต่ละคนมีปฏิริยาและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป โดยมีข้อสังเกต ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 38)

- 1) ผู้คนที่อยู่บริเวณชายหาดหัวหิน บางส่วนเดินผ่านไปโดยไม่สังเกตเห็นผลงาน ซึ่งตรงกับจุดประสงค์ที่เปลี่ยนวัตถุให้เป็นภาพ สร้างความกลมกลืนกับบริบทโดยรอบ
- 2) ผู้ชมที่เดินผ่านมาและสังเกตเห็นจึงเดินเข้ามาดูใกล้ๆ
- 3) ผู้ชมที่เห็นผลงานและตั้งใจเดินเข้ามาชม ใช้เวลาในการยืนพิจารณาและสังเกตภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นบนผลงานแต่ละรูปแบบและผู้วิจัยได้พูดคุยให้ข้อมูลด้วยตนเอง
- 4) ผู้ชมที่เดินเข้ามาชมและถ่ายรูปกับผลงาน
- 5) ผู้ชมที่มาจากได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์และสนใจผลงาน
- 6) กลุ่มคนเก็บหอย เมื่อเห็นว่ามีการจัดวางผลงานจึงไม่มาเก็บในบริเวณนี้ ผู้วิจัยจึงเชิญให้มาเก็บเนื่องจากอยากให้คงความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ไว้
- 7) นอกจากผู้คน ยังมีม้าที่ให้เช่าขี่บริเวณชายหาดหัวหิน ได้ร้องด้วยเสียงประหลาดและมีท่าที่ที่เปลี่ยนไป ไม่กล้าเดินผ่านในบริเวณจัดวางผลงาน โดยทางผู้วิจัยได้สอบถามคนเลี้ยงม้า ได้อธิบายว่า ม้าเห็นภาพในมิติที่ไม่เคยเห็น จึงมีพฤติกรรมที่แปลกไป แต่พอได้เดินมาดูใกล้ๆ ไม่เห็นถึงความอันตรายจึงกลับมาเป็นปกติ

ภาพที่ 35
การสะท้อนของภาพ
โดยตรงที่คาดเดาผลได้

ภาพที่ 36
การสะท้อนของภาพ
ไม่สามารถคาดเดาผลได้

ภาพที่ 37
ภาพสะท้อนที่ความต่อเนื่อง
ในความไม่ต่อเนื่อง

ภาพที่ 38
ภาพการมีปฏิสัมพันธ์
ของผู้คนกับผลงาน

6. สรุปและอภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัยมีพื้นที่พอาศัยอยู่ในเมืองหัวหิน พบว่าพื้นที่รอยต่อระหว่างน้ำทะเลกับชายหาดหัวหินมีความน่าสนใจในประเด็นของเรื่องราวจากทะเล การมองเห็น การรับรู้และการสร้างประสบการณ์ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงทางปรากฏการณ์เชิงสุนทรียศาสตร์กับบริบททางธรรมชาติและบริบททางวัฒนธรรมชุมชนผ่านงานออกแบบศิลปะจัดวางเฉพาะที่ โดยการสร้างกระบวนการทดลองออกแบบงานศิลปะในครั้งนี้ ได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยทั้ง 3 ข้อ รายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาลักษณะความงามทางกายภาพความหมายและการอุปมาอุปไมยของวัตถุและสิ่งแวดล้อมเชิงสุนทรียภาพ โดยผ่านการสร้างกระบวนการออกแบบงานศิลปะจัดวางเฉพาะที่ โดยจากการบันทึกผลลัพธ์การวิจัย ทั้งการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวในมุมต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจการสร้างสื่อหรือตัวกลางที่ทำหน้าที่สะท้อนภาพ เพื่อให้เกิดการรับรู้ในแต่ละมิติมากขึ้น ทำให้ผู้วิจัยและผู้ชมได้มีประสบการณ์ร่วมในการมองเห็นสิ่งต่างๆ ตามกายภาพที่เป็น กับกระบวนการตีความส่วนบุคคล (Personal Interpretation Process) ในสิ่งที่เห็น สร้างกระบวนการตอบสนองการอุปมาอุปไมยของวัตถุและสิ่งแวดล้อมเชิงสุนทรียภาพ

2. สร้างประสบการณ์ในการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนพื้นที่ชายหาดหัวหิน โดยเน้นย้ำความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านกระบวนการออกแบบ ทดลอง การสร้างสรรค์งานศิลปะจัดวางเฉพาะที่ โดยการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำงานร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในหลากหลายประเด็น เช่น การทำงานกับปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง ตามหลักสถิติข้อมูลจากดาวเทียม การทำงานกับมุมมองและระยะต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากบริบทที่อยู่หนึ่ง เช่น สถานที่และตัวแปรที่เคลื่อนที่ได้ เช่น ผู้คน ม้า นก เป็นต้น การทำงานร่วมกับก้อนหินและพื้นทรายที่มีความนิ่งในเชิงตำแหน่งแต่มีความหลากหลายทางชีวภาพตอบรับกับการขึ้นลงของน้ำทะเล การทำงานร่วมกับท้องฟ้าที่เปลี่ยนสีและความเข้ม ความสว่าง ความมืดในแต่ละเวลา การทำงานระหว่างงานศิลปะและมนุษย์ ซึ่งส่งผลโดยตรงถึงความสัมพันธ์อย่างละเอียดอ่อนของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

3. สร้างแบบทดลองและผลงานศิลปะที่เป็นตัวแทนภาพสะท้อนการเห็นความงามจากการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งซึ่งแสดงความจริงยั่งยืนของการมีอยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอมุมมองที่แตกต่างออกไป ทั้งภาพและนัยยะที่เกี่ยวกับการตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างงานศิลปะ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและผู้คน โดยผลการวิจัยและการออกแบบนี้จะประโยชน์กับผู้มาเยี่ยมชม นักท่องเที่ยว ผู้ชมงานศิลปะ และบุคคลที่ต้องการทำความเข้าใจเนื้อหาและการแสดงออกของงานศิลปะ

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชุติมา โสตามรรค. (2563). การจำแนกประเภทศิลปะจัดวางในไทยโดยทฤษฎีของมาร์ค โรเซนทอล. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 13(1), 148-152. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/240673/168640>
- ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2561ก, 6 มีนาคม). *Land art ศิลปะบนผืนโลกความไม่จีรังยั่งยืนในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ*. เดอะ โมเมนตัม. <https://themomentum.co/land-art/>
- _____. (2561ข, 6 กุมภาพันธ์). *Conceptual Art ศิลปะแห่งความคิดที่ละทิ้งความงามและต่อต้านความสูงส่ง*. เดอะ โมเมนตัม. <https://themomentum.co/conceptual-art/>
- _____. (2561ค, 23 มกราคม). *มินิมอลลิสม์: ศิลปะแห่งการลดทอนและความจริงแท้ของวัตถุ*. เดอะ โมเมนตัม. <https://themomentum.co/minimalism-art/>
- ปรีชาติ วงค์เจริญ. (ม.ป.ป.). *แบบฝึกหัดทักษะวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้*. ครูบ้านนอก.คอม. https://www.kroobannok.com/news_file/p31598210954.pdf
- ปอ เปรมสำราญ. (2561, 14 กุมภาพันธ์). *วิถีแห่ง ‘วะบิ-ซะบิ’ ความงามที่มีรอยตำหนิและกาลเวลาเป็นกัลยาณมิตร*. เดอะ โมเมนตัม. <https://themomentum.co/wabi-sabi/>
- ศรายุทธ ศรีทิพย์อาสน์. (ม.ป.ป.). *ออกแบบบ้านให้รู้สึกโปร่งสบาย ด้วยหลักวิทยาศาสตร์*. บ้านและสวน. <https://www.baanlaesuan.com/241229/ideas/house-ideas/ceiling-height>
- หทัยชนก ช่วงไธสง. (2533). *วิถีชีวิตชาวประมงในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง ศึกษาเฉพาะกรณีแนวโน้มการย้าย ทำเรือประมงและหมู่บ้านชาวประมง ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ [สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ArtCentrica. (2021, November 26). *The Mirror and Its Symbolic Meaning in Art History*. <https://www.artcentrica.com/2021/11/26/the-mirror/>
- Boonpipattanapong, P. (2018a, March 6). *Land Art Ephemerality in the Natural Environment*. The Momentum. <https://themomentum.co/land-art/>. [in Thai].
- _____. (2018b, 6 February). *Conceptual Art the Art of Ideas that Forsakes Beauty and Opposes Nobility*. The Momentum. <https://themomentum.co/conceptual-art/> [in Thai].
- _____. (2018c, 23 January). *Minimalism the Art of Minimization and Authenticity of Object*. The Momentum. <https://themomentum.co/minimalism-art/> [in Thai].
- Chaungtaisong, H. (1990). *The Impact of Social/Environmental Changes on the Fisherman's Living Cycle* [Unpublished Bachelor's Thesis]. Anthropology Department, Faculty of Archeology, Silpakorn University. [in Thai]

- Eliasson, O. (2008). *Tilted Circles Diagram* [Online image]. Studio Olafur Eliasson. <https://olafureliasson.net/artwork/tilted-circles-diagram-2008/>
- _____. (2014). *Riverbed* [Online image]. Studio Olafur Eliasson. <https://olafureliasson.net/artwork/riverbed-2014/>
- Holt, N. (1973-76). *Sun Tunnels* [Online image]. Holt/Smithson Foundation. <https://holtsmithsonfoundation.org/sun-tunnels>
- Kosuth, J. (1965). *One and Three Chairs* [Online image]. MoMA. <https://www.moma.org/collection/works/81435>
- Kwade, A. (2022). *In Blur* [Online image]. Desert X. <https://desertx.org/dx/desert-x-alula-2022/alicja-kwade>
- Lapierre, A. (2011). *Ring Mirror Installation by Arnaud Lapierre @Place Vendôme, Paris* [Online image]. Yatzer. <https://www.yatzer.com/Ring-by-Arnaud-Lapierre>
- Morris, R. (1965). *Untitled* [Online image]. Tate. <https://www.tate.org.uk/art/artworks/morris-untitled-t01532>
- Picasso, P. (1910). *Girl with a Mandolin* [Online image]. MoMA. <https://www.moma.org/collection/works/80430>
- Preamsamarn, P. (2018, February 14). *Way of Wabi-Sabi a Beauty with Flaws and Time*. The Momentum. <https://themomentum.co/wabi-sabi/> [in Thai].
- Sodamak, C. (2020). *A Theory of the Classifications of Thailand's. Journal of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University, 13(1), 141-157*. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/240673/168640> [in Thai]
- Srithipart, S. (n.d.). *Design the house to feel airy with science principles*. Baanlaesuan. <https://www.baanlaesuan.com/241229/ideas/house-ideas/ceiling-hight>. [in Thai].
- Wallentine, A. (2022, January 14). *Reflections on the mirror in art*. Art UK. <https://artuk.org/discover/stories/reflections-on-the-mirror-in-art>
- Wongchareon, P. (n.d.). *Visual Art Exercises: Creative Art Works, Secondary School M 2, Vol.1 Art Element and Perception Theory*. Kroobannok.com https://www.kroobannok.com/news_file/p31598210954.pdf [in Thai].

